

Հավելված

ՀՀ առողջապահության նախարարի

2021թ. մայիսի 10-ի թիվ 1695 – Լ հրամանի

## ՀՐԱՀԱՆԳ

### «ՊՐՈԳՐԻՆ ԴԵԶ-8» ԱՆՏԱՀԱՆԻՉ ՄԻՋՈՑԻ ԿԻՐԱՈՄԱՆ

#### 1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. «ՊՐՈԳՐԻՆ ԴԵԶ-8» ախտահանիչ միջոցը (այսուհետ՝ միջոց) իրենից ներկայացնում է թափանցիկ, բաց դեղնավուն, յուրահատուկ թույլ հոտով հեղուկ: Որպես ազդող նյութեր՝ միջոցը պարունակում է 48% դիդեցիլդիմեթիլամոնիումի քլորիդի չորրորդային ամոնիումային միացությունների, 32% ակլիլդիմեթիլբենզիլամոնիումի քլորիդի խառնուրդ, ինչպես նաև ֆունկցիոնալ հավելումներ: Միջոցի պիտանելիության ժամկետը արտադրողի փակ փաթեթավորմամբ 5 տարի է: Աշխատանքային լուծույթների պիտանելիության ժամկետը 28 օր է՝ մութ տեղում, փակ տարաներում պահելու դեպքում: Միջոցը չափաճրարված է 0,1 և 1 Լ տարողությամբ պոլիմերային շշերում, 3 և 5 և 10 Լ տարողությամբ կանխատրներում, 50 և 100 և 200 Լ տարողությամբ տակառներում:

2. Միջոցն օժտված է հակամանրէային ազդեցությամբ գրամբացասական և գրամդրական մանրէների (ներառյալ ներհիվանդանոցային վարակների և տուբերկուլոզի միկոբակտերիաները), վիրուսների (ներառյալ ադենովիրուսները, գրիպի վիրուսները, պարագրիպի վիրուսները, թոչնի, խոզի գրիպի և գրիպի այլ տեսակի վիրուսները, սուր շնչառական վարակների հարուցիչները, էնտերովիրուսները, ռոտավիրուսները, պոլիոմիելիտի վիրուսը, ընդերային, արտաընդերային հեպատիտների վիրուսները, հերպեսը, ատիպիկ թոքաբորբը, ՄԻԱՎ-վարակը և այլն), Կանդիդա, Տրիխոֆիտոն ցեղի սնկերի, բորբոսասնկերի (թեստավորված *Asperigillus niger*-ի վրա), անաէրոբ վարակի հարուցիչների նկատմամբ: Միջոցն օժտված է լավ լվացող և դեզոդորացնող ազդեցությամբ, չի ֆիքսում օրգանական աղտոտվածությունը, չի առաջացնում տարբեր նյութերից

պատրաստված արտադրատեսակների կոռոզիա: Միջոցը պահպանում է իր հատկությունները սառչելուց և հետագա հալչելուց հետո: Միջոցն ըստ ԳՕՍՍ 12.1.044-89 պատկանում է հրդեհանվտանգ, պայթյունանվտանգ նյութերին: Միջոցը համատեղելի չէ օճառների և անիոնային մակերեսային ակտիվ նյութերի, սինթետիկ լվացող միջոցների հետ:

3. Միջոցն ըստ ԳՕՍՍ 12.1.007-76՝ օրգանիզմի վրա ազդեցության աստիճանով ստամոքս ներմուծելիս պատկանում է չափավոր վտանգավոր նյութերի 3-րդ դասին, մաշկի վրա լցվելիս՝ քիչ վտանգավոր միացությունների 4-րդ դասին, արտաընդերային ներմուծման ժամանակ՝ քիչ թունավոր նյութերի 4-րդ դասին, ցնդելիության աստիճանով ( $C_{20}$ ) գոլորշիների տեսքով ներշնչական (ինհալյացիոն) ազդեցության ժամանակ միջոցը քիչ վտանգավոր է, միջոցը ունի չափավոր տեղային-գրգռիչ ազդեցություն մաշկի և արտահայտված ազդեցություն՝ աչքերի լորձաթաղանթի վրա: Միջոցն օժտված չէ գերզգայունացնող և մաշկային ռեզորբտիվ ազդեցությամբ: Միջոցի աշխատանքային լուծույթները չեն առաջացնում մաշկի վրա տեղային-գրգռվածություն մինչև 1% խտության դեպքում, միջոցի աշխատանքային լուծույթները ունեն թույլ գրգռիչ ազդեցություն աչքերի լորձաթաղանթների վրա: Աէրոզոլային ձևով (ռոռոգման եղանակով օգտագործման ժամանակ) աշխատանքային լուծույթներն առաջացնում են շնչառական օրգանների և աչքերի լորձաթաղանթի գրգռվածություն: Միջոցի լուծույթները շփման, ընկղմման և թրջման եղանակներով օգտագործման ժամանակ ներշնչական առումով քիչ վտանգավոր են, այդ թվում և բազմակի ազդեցությունների ժամանակ: Չորրորդային ամոնիումային միացությունների (ՉԱՄ) սահմանային թույլատրելի խտությունը (ՍԹԽ) աշխատանքային գոտու օդում 1 մգ/մ<sup>3</sup> է (աէրոզոլ):

4. Միջոցը նախատեսված է՝

1) Բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող կազմակերպություններում (այսուհետ՝ բժշկական կազմակերպություն) (ներառյալ վարակի բարձր ռիսկով սենքերը. վիրասրահ, վիրահատական սեղան, վիրաբուժական գործիքների և այլ բժշկական արտադրատեսակների սեղան (տակդիր), վերակենդանացման և ինտենսիվ բուժման սրահներ, հեմոդիալիզի սրահ, տրանսֆուզիոն կենտրոն, պնևմոֆթիզիատրիկ բաժանմունք, վիրակապարան, գործողությունների սենյակ, կլինիկական, ախտորոշիչ և մանրէաբանական լաբորատորիա, նեոնատոլոգիական բաժանմունք, ծննդատուն, նորածնային

սենյակներ և այլն), մանկական և քրեակատարողական հիմնարկներում, վարակի օջախում՝ ընթացիկ, եզրափակիչ և կանխարգելիչ ախտահանման ժամանակ՝ սենքերում մակերեսների, կոշտ և փափուկ գույքի, հատակի ծածկույթների և պաստառապատման գործվածքների, կահավորանքի պարագաների, սարքերի, սարքավորումների, սանիտարա-տեխնիկական սարքավորումների մակերեսների, սպիտակեղենի, սպասքի (այդ թվում, լաբորատոր և մեկանգամյա), սպասք լվանալու պարագաների, ռետինե և պոլիպրոպիլենային գորգերի, ռետինե, պլաստիկ և այլ պոլիմերային նյութերից կոշիկների, մաքրման պարագաների և նյութերի, խաղալիքների, մարզագույքի, հիվանդի խնամքի պարագաների, անձնական հիգիենայի պարագաների ախտահանման և լվացման համար,

2) Կուլեզների և դրանց հարմարանքների, բարոխցերի, անզգայացման-շնչառական սարքավորման համալրող տարրերի, անեսթեզիոլոգիական սարքավորման ախտահանման համար,

3) Բժշկական կազմակերպությունում բժշկական թափոնների՝ մեկանգամյա կիրառման բժշկական նշանակության արտադրատեսակների (այդ թվում լաբորատոր սպասքի), վիրակապական նոյթերի, մեկանգամյա կիրառման սպիտակեղենի, պատվաստումից հետո սրվակների և ներարկիչների և այլնի՝ դրանք օգտահանելուց առաջ, ինչպես նաև սննդային թափոնների ախտահանման համար,

4) Ալգինատային, սիլիկոնային նյութերից, պոլիէթերային խեժից պատրաստված ատամնաբուժական դրոշմների, մետաղներից, կերամիկայից, պլաստմասից և այլ նյութերից ատամնապրոթեզավորման պատրաստուկների, ատամնաբուժական կայանքների ներծծող համակարգերի, թքարտաձծիչների և թքամանների ախտահանման համար,

5) Բժշկական նշանակության արտադրատեսակների (ներառյալ վիրահատական և ատամնաբուժական գործիքները, այդ թվում պտտվող, ատամնաբուժական ծայրակալները և այլն) ձեռքային և մեքենայացված (սահմանված կարգով գրանցված ցանկացած տեսակի ուլտրաձայնային կայանքներում) եղանակներով նախամանրէազերծման հետ համակցված ախտահանման համար,

6) Ճկուն և կոշտ էնդոսկոպների և դրանց կից գործիքների ձեռքային և մեքենայացված եղանակներով (մասնագիտացված կայանքներում, օրինակ «ԿՐՈՆՏ-

ՈՒԴԷ») նախամանրէազերծման կամ եզրափակիչ մաքրման հետ (բարձր մակարդակի ախտահանումից (ԲՄԱ) առաջ) համակցված ախտահանման համար,

7) Էնդոսկոպների վերջնական մաքրման համար ԲՄԱ-ից առաջ՝ ձեռքային և մեքենայացված եղանակներով (մասնագիտացված կայանքներում, օրինակ «ԿՐՈՆՏ-ՈՒԴԷ»),

8) Սանիտարական տրանսպորտի և սննդի տեղափոխման տրանսպորտի ախտահանման համար,

9) Բժշկական կազմակերպություններում, մանկական նախադպրոցական, դպրոցական և այլ հանրակրթական ու առողջարարական հիմնարկներում, սպասարկման ոլորտի օբյեկտներում, քրեակատարողական և այլ հիմնարկներում հիմնական մաքրում իրականացնելու համար,

10) Բորբոսի դեմ պայքարելիս,

11) Տարբեր օբյեկտների վրա ցողացրման եղանակով օդի ախտահանման համար, ինչպես նաև օդափոխման և օդորակման համակարգերի ախտահանման համար (կենցաղային օդորակիչներ, սպլիտ-համակարգեր, մուլտիզոնալ սպլիտ-համակարգեր, տանիքի օդորակիչներ, օդափոխման ֆիլտրեր, օդատարներ և այլն),

12) Դեղագործական և կենսատեխնոլոգիական արդյունաբերության ձեռնարկություններում ոչ մանրէազերծ դեղամիջոցների արտադրության C և D մաքրության դասերի սենքերի և սարքավորման ախտահանման ու լվացման համար,

13) հասարակական սննդի, պարենային առևտրի ձեռնարկություններում, սպառողական շուկաներում, սպասարկման ոլորտի օբյեկտներում, հյուրանոցներում, հանրակացարաններում, լողավազաններում, ակվապարկերում, բաղնիքներում, շոգեբաղնիքներում, մարդկանց զանգվածային կուտակման վայրերում սենքերի և սարքավորման (այդ թվում սննդի հետ շփվող) ախտահանման և լվացման համար,

14) Վարսավիրանոցների, մերսման և կոսմետիկ սրահների, գեղեցկության սրահների, լվացքատների, ակումբների, սանթոդարանների և բնակչության սպասարկման ոլորտի այլ սենքերի, սարքավորման, գործիքների, արտահագուստի ախտահանման համար,

15) Աղբահավաք սարքավորման, աղբատար մեքենաների, աղբի բաքերի և աղբահավաքների ախտահանման, մաքրման, լվացման ու դեզոդորացման համար,

16) Դեպի կոյուղի ելք չունեցող ավտոնոմ զուգարանների կուտակային բաքերի պարունակության, ինչպես նաև ավտոնոմ զուգարանների և բիոզուգարանների խցիկներում մակերեսների ախտահանման համար,

17) Բժշկական կազմակերպություններում, աշխտորոշիչ և կլինիկական լաբորատորիաներում, արյան փոխներարկման և հավաքման կայաններում ու կետերում, սանիտարական տրանսպորտում արյան և կենսաբանական արտադրությունների (արյան, մեզի, կղանքի, խորխի, փսխումային զանգվածների) ախտահանման համար:

## 2. ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԼՈՒԾՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ

5. Միջոցի աշխատանքային լուծույթները պատրաստում են ապակե, էմալապատ (առանց էմալի վնասման), պլաստմասե տարաներում՝ միջոցի համապատասխան քանակն ավելացնելով սենյակային ջերմաստիճանի խմելու ջրին՝ սույն հրահանգի աղյուսակ 1-ին համապատասխան:

Աղյուսակ 1

Միջոցի աշխատանքային լուծույթների պատրաստում

Աշխատանքային լուծույթի խտություն (ըստ պատրաստուկի), %	Պատրաստման համար անհրաժեշտ բաղադրիչների քանակ (մլ)			
	1 Լ աշխատանքային լուծույթ		10 Լ աշխատանքային լուծույթ	
	խտանյութ	ջուր	խտանյութ	ջուր
0,01	0,1	999,9	1	9999
0,015	0,15	999,85	1,5	9998,5
0,02	0,2	999,8	2	9998
0,025	0,25	999,75	2,5	9997,5
0,03	0,3	999,7	3	9997
0,04	0,4	999,6	4	9996
0,05	0,5	999,5	5	9995
0,06	0,6	999,4	6	9994
0,08	0,8	999,2	8	9992
0,1	1	999	10	9990
0,12	1,2	998,8	12	9988

0,15	1,5	998,5	15	9985
0,2	2	998	20	9980
0,25	2,5	997,5	25	9975
0,3	3,0	997	30	9970
0,4	4	996	40	9960
0,5	5	995	50	9950
0,6	6	994	60	9940
0,8	8	992	80	9920
1,0	10	990	100	9900
1,2	12	988	120	9880
1,4	14	986	140	9860
1,5	15	985	150	9850
1,8	18	982	180	9820
2,0	20	980	200	9800
2,5	25	975	250	9750
3,5	35	965	350	9650

### **3. ՄԻՋՈՑԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԼՈՒԾՈՒՅԹՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՈՒՄ ՏԱՐԲԵՐ ՕՐՅԵԿՏՆԵՐԻ ԱԽՏԱՀԱՆՄԱՆ ՀԱՄԱՐ**

6. Միջոցի աշխատանքային լուծույթները կիրառում են ախտահանման համար՝ սենքերում մակերեսների, կոշտ և փափուկ կահույքի, սարքերի, սանիտարատեխնիկական սարքավորման մակերեսների, լաբորատոր և ճաշարանային սպասքի, այդ թվում մեկանգամյա օգտագործման, սպասք լվանալու պարագաների, սպիտակեղենի, մաքրման պարագաների և նյութերի, ռետինե և պոլիպրոպիլենային գորգերի, հիվանդների խնամքի պարագաների, անձնական հիգիենայի միջոցների, խաղալիքների, տեքստիլ նյութերից բժշկական թափոնների, մեկանգամյա կիրառման բժշկական նշանակության արտադրատեսակների՝ օգտահանումից առաջ, սանիտարական տրանսպորտի, հիմնական մաքրում իրականացնելիս և այլն՝ սույն հրահանգի 4-րդ կետի համաձայն:

7. Ախտահանումն իրականացնում են շփման, թրջման, ընկղմման և ոռոգման եղանակներով: Օբյեկտների ախտահանումը շփման եղանակով իրականացվում է առանց անհատական պաշտպանության միջոցների օգտագործման և հիվանդների ներկայությամբ:

8. Սենքերում մակերեսները (հատակ, պատեր և այլն), կոշտ գույքը, կահավորանքի պարագաները, սարքերի, սարքավորումների մակերեսները շփում են միջոցի լուծույթում թրջված լաթով, ծախսի նորման 100 մ/մ<sup>2</sup>: Փափուկ կահույքի, հատակի ծածկերի և գորգերի, ծակոտկեն, անհարթ և խորդուբորդ մակերեսների մշակման ժամանակ միջոցի ծախսի թույլատրելի նորման կազմում է 100-ից մինչև 150 մ/մ<sup>2</sup>, ընդ որում մակերեսները մաքրում են միջոցի լուծույթում թրջված խոզանակներով: Ախտահանումից հետո աշխատանքային լուծույթը մշակված մակերեսներից լվանալ չի պահանջվում: Սննդի հետ շփվող մակերեսների ախտահանումից հետո դրանք լվանում են խմելու ջրով և սրբելով չորացնում են:

9. Նեոնատոլոգիական բաժանմունքում սենքերի՝ շփման եղանակով մաքրման ժամանակ (ծախսի նորման 100 մ/մ<sup>2</sup>), այդ թվում կուլեզների և բարոխցերի արտաքին մակերեսների մշակման ժամանակ միջոցի աշխատանքային լուծույթները օգտագործում են սույն հրահանգի աղյուսակներ 2-5-ում ներկայացված ռեժիմներին համապատասխան:

10. Բորբոսի դեմ պայքարելու համար սենքերում մակերեսներն ու աղտոտված օբյեկտները սկզբում մաքրում են բորբոսից, ապա մակերեսները երկու անգամ շփում միջոցի 0,8%-ոց լուծույթում թրջված լաթով, մշակումների միջև միջակայքը՝ 15 րոպե, կամ «Կվազար» տիպի սարքով ոռոգում են երկու անգամ՝ ելնելով 150 մ/մ<sup>2</sup> հաշվարկից, մշակումների միջև միջակայքը՝ 15 րոպե, մնացած օբյեկտները թրջում են կամ ընկղմում են միջոցի լուծույթի մեջ: Ախտահանման պահաժամը մշակումից հետո 15 րոպե է: Նմանատիպ կերպով օգտագործում են 0,2% և 0,4% լուծույթ համապատասխանաբար՝ 60 և 30 րոպե պահաժամով: Բորբոսի աճը կանխելու համար մշակումը հետագայում կրկնում են 1 ամիս անց:

11. Օդի ախտահանումն իրականացնում են համապատասխան տեխնիկական կայանքների օգնությամբ՝ աշխատանքային լուծույթը ցողացրման եղանակով սույն հրահանգի աղյուսակ 17 -ում ներկայացված ռեժիմներին համապատասխան, ծախսի նորման 10 մ/մ<sup>3</sup>: Նախապես անց են կացնում մակերեսների ախտահանում, սենքերը հերմետիկ փակում են՝ փակելով պատուհաններն ու դռները, անջատում են ներհուսարտաձիգ օդափոխությունը:

12. Օդափոխման և օդորակման համակարգերի ախտահանումն իրականացնում են դրանց լրիվ անջատելուց հետո (բացառությամբ սույն կետի 8-րդ ենթակետի)

ներգրավելով օդափոխման ճարտարագետների և վերջիններիս ղեկավարությամբ՝ սույն հրահանգի աղյուսակ 17 -ում ներկայացված ռեժիմներին համապատասխան: Օդափոխման և օդորակման համակարգերի կանխարգելիչ ախտահանումն իրականացնում են եռամսյակը մեկ անգամ: Օդափոխման և օդորակման համակարգերի ընթացիկ և եզրափակիչ ախտահանումն իրականացնում են ըստ համաճարակաբանական ցուցումների:

1) Ախտահանման ենթարկվում են՝ օդատարները, օդափոխման հորանները, օդափոխման համակարգերի հովհարիչների ցանցերն ու մակերեսները, սենքերի օդորակիչների և օդորակման համակարգերի կառուցվածքային տարրերի, սպլիտ-համակարգերի, մուլտիզոնալ սպլիտ-համակարգերի, տանիքային օդորակիչների մակերեսները, օդորակիչների օդի մաքրման ու սառեցման խցիկները, մաքրման պարագաները, մշակման ժամանակ հատուկ ուշադրություն են դարձնում կողմնակի միկրոֆլորայի կուտակման վայրերին՝ օդափոխման և օդորակման համակարգերի ճեղքերին, նեղ և դժվար հասանելի տեղերին:

2) Ախտահանումն իրականացնում են շփման, թրջման, ընկղմման, ոռոգման և աէրոզոլացման եղանակներով: Օգտագործում են սենյակային ջերմաստիճանի աշխատանքային լուծույթներ:

3) Ախտահանումից առաջ իրականացնում են մակերեսների լվացում օճառա-սոդային լուծույթով: Ոռոգման կամ շփման եղանակով կանխարգելիչ ախտահանման համար օգտագործում են միջոցի 0,05% կամ 0,1%-ոց ջրային լուծույթ՝ ախտահանման պահաժամը համապատասխանաբար 60 կամ 30 րոպե:

4) Օդային ֆիլտրը կամ լվացվում է օճառա-սոդային լուծույթում և ախտահանվում է ոռոգման կամ ընկղմման եղանակով միջոցի 0,1%-ոց ջրային լուծույթի մեջ 60 րոպեով, կամ փոխարինվում է նորով: Ածխային ֆիլտրը ենթակա է փոխարինման:

5) Օդորակչի ռադիատորային ցանցը և կոնդենսատի կուտակիչը շփում են ախտահանող լուծույթում թրջված լաթով:

6) Օդորակիչների և օդորակման համակարգերի կառուցվածքային տարրերի մակերեսները շփում են միջոցի լուծույթում թրջված լաթով, ծախսի նորման 150 մլ/մ<sup>2</sup>: Շփման եղանակով աշխատանքները կարելի է իրականացնել մարդկանց ներկայությամբ:



7) Ոռոգման եղանակով օբյեկտների մշակումն իրականացնում են հիդրովահանակի կամ ավտոմաքսի օգնությամբ, ծախսի նորման 400 մլ/մ<sup>2</sup>, այլ սարքերի օգնությամբ («Կվազար» տեսակի), ծախսի նորման 250 մլ/մ<sup>2</sup>, աէրոզոլացման եղանակ օգտագործելիս՝ ծախսի նորման՝ 150 մլ/մ<sup>2</sup>, հասնելով հավասարաչափ և առատ թրջման: Պահաժամը լրանալիս աշխատանքային լուծույթի մնացորդը մակերեսից հեռացնում են չոր լաթով:

8) Օդորակման համակարգերի օդի մաքրման և սառեցման խցիկը ախտահանում են ոռոգման կամ աէրոզոլացման եղանակով, ֆիլտրող տարրը հանած օդորակչի աշխատելու ժամանակ, սենքից դեպի օդորակիչ օդի հոսքի ուղղությամբ:

9) Հովհարիչների և օդափոխման համակարգերի կառուցվածքային տարրերի մակերեսները շփում են միջոցի լուծույթում թրջված լաթով:

10) Օդափոխման համակարգերի օդատարները ախտահանում են են ոռոգման եղանակով «Կվազար» տիպի ցողիչից, ծախսի նորման 250 մլ/մ<sup>2</sup> կամ աէրոզոլացման եղանակով, ծախսի նորման 150 մլ/մ<sup>2</sup> է, ինչը իրականացնում են հերթականությամբ՝ ըստ 1-2 հատվածների:

11) Օդորակիչների և օդափոխման համակարգերի օգտագործված ֆիլտրացիոն տարրերը թրջում են միջոցի աշխատանքային լուծույթում: Ախտահանումից հետո ֆիլտրերն օգտահանում են:

12) Օդափոխիչ սարքավորումը մաքրում են խոզանակով, այնուհետև շփում են միջոցի լուծույթում թրջված լաթով կամ ոռոգում են:

13) Ախտահանումից հետո մշակված օբյեկտները վանում են ջրմուղի ջրով և լաթով, չորացնում են չոր լաթով և օդափոխում են:

14) Մաքրման պարագաները թրջում են միջոցի աշխատանքային լուծույթում: Ախտանաման պահաժամից հետո այն պարզաջրում են և չորացնում:

13. Սանիտարա-տեխնիկական սարքավորումը (լոգարան, վացարան, զուգարանակոնք և այլն) մշակում են միջոցի լուծույթով խոզանակի օգնությամբ շփման եղանակով, մշակվող մակերեսի ծախսի նորման 100 մլ/մ<sup>2</sup> է, իսկ ոռոգման դեպքում՝ 300 մլ/մ<sup>2</sup> (հիդրովահանակ, ավտոմաքս) կամ 150 մլ/մ<sup>2</sup> («Կվազար» տեսակի ցողիչ): Ախտանելուց հետո այն վանում են հոսող ջրով:

14. Ոռոգման եղանակով օբյեկտների մշակումը կատարում են հիդրովահանակի, ավտոմաքսի, ցողող գեներատորի և այլ սարքավորման օգնությամբ, որոնք

թույլատրված են տվյալ նպատակների համար, հասնելով հավասարաչափ և առատ թրջման (ծախսի նորման 150 մ/մ<sup>2</sup>-ից մինչև 200 մ/մ<sup>2</sup> «Կվազար» տիպի ցողիչ, 300-350 մ/մ<sup>2</sup> հիդրովահանակ, 150-200 մ/մ<sup>2</sup> ցողող գեներատորներ օգտագործելիս): Ոռոգման եղանակով մակերեսների ախտահանումից հետո տարածքում իրականացնում են խոնավ մաքրում, իսկ սենքը 10-15 րոպե օդափոխում են: Ոչ մեծ մշակվող մակերեսների դեպքում, աշխատանքային լուծույթի մնացորդը մակերեսներից հեռացնում են չոր լաթով, ինչից հետո տարածքը օդափոխում են 10-15 րոպե:

15. Ճաշի սպասքը (այդ թվում մեկանգամյա օգտագործման) ազատում են սննդի մնացորդներից և ամբողջությամբ ընկղմում ախտահանիչ լուծույթի մեջ՝ 1 հավաքածուի համար 2 լ հաշվարկից ելնելով: Ախտահանումից հետո սպասքը խոզանակով լվանում են հոսող խմելու ջրով 3 րոպե, մեկանգամյա օգտագործման սպասքը՝ օգտահանում: Ախտահանումն իրականացնում են առանց սննդի մնացորդների սպասքի ախտահանման ռեժիմով, տեսանելի (չորացած) աղտոտվածության դեպքում մշակումը անհրաժեշտ է իրականացնել սննդի մնացորդներով սպասքի ախտահանման ռեժիմով:

16. Լաբորատոր սպասքը, սպասքի վազման պարագաները ամբողջությամբ ընկղմում են ախտահանող լուծույթի մեջ՝ ելնելով 10 միավորի համար 2 լ հաշվարկից: Ախտահանելուց հետո սպասքը լվանում են հոսող խմելու ջրով 3 րոպե:

17. Սպիտակեղենը թրջում են միջոցի աշխատանքային լուծույթում՝ 1 կգ չոր սպիտակեղենի համար 4 լ հաշվարկից ելնելով: Ախտահանումից հետո սպիտակեղենը լվանում ու պարզաջրում են:

18. Հիվանդի խնամքի պարագաները, անձնական հիգիենայի միջոցները, խաղալիքները, մարզագույքը, ռետինե և պոլիպրոպիլենային գորգերը ամբողջությամբ ընկղմում են ախտահանող լուծույթի մեջ կամ շփում միջոցի լուծույթում թրջված լաթով: Խոշոր խաղալիքները կարելի է մշակել ոռոգման եղանակով: Ախտահանելուց հետո դրանք 3 րոպե լվանում են հոսող խմելու ջրով, խոշոր խաղալիքները օդափոխում են: Փափուկ խաղալիքները ոռոգում են ելնելով 100 մ/մ<sup>2</sup> հաշվարկից «Կվազար» տեսակի ցողիչ օգտագործելու դեպքում, պահում են պահաժամը, ապա օդափոխում են 15 րոպե:

19. Կոշիկների ներքին մակերեսը երկու անգամ շփում են ախտահանող լուծույթում առատ թրջված խծուծով՝ սույն հրահանգի աղյուսակ 4-ին համապատասխան:

Պահաժամի ավարտին մշակված մակերեսը շփում են ջրով ու չորացնում: Բաղնիքի ոտնամանները, չստերը և ռետինից, պլաստամասայից ու այլ պոլիմերային նյութերից պատրաստված կոշիկները ախտահանում են լուծույթի մեջ ընկղմելով, թույլ չտալով, որ դրանք լողան: Ախտահանումից հետո դրանք պարզաջրում և չորացնում են:

20. Մաքրման նյութերը թրջում են միջոցի լուծույթում, պարագաները ընկղմում կամ շփում են միջոցի լուծույթում թրջված լաթով, ախտահանումից հետո պարզաջրում և չորացնում են:

21. Կուլեզների ու դրանց հարմարանքների մշակումը սույն հրահանգի 2-րդ կետում նշված բոլոր տեսակի վարակներից իրականացնում են առանձին սենքում՝ երեխաների բացակայությամբ սույն հրահանգի 2-5 աղյուսակներում նշված ռեժիմներին համապատասխան: Կուլեզի և դրա հարմարանքների մակերեսները մանրակրկիտ շփում են միջոցի լուծույթում թրջված լաթով, ծախսի նորման 100 մլ/մ<sup>2</sup>: Ախտահանումից հետո կուլեզի մակերեսը երկու անգամ շփում են մանրէազերծ խմելու ջրում առատորեն թրջված մանրէազերծ գործվածքային անձեռոցիկներով (խանձարուրով), յուրաքանչյուր վաճուռից հետո շփում են մանրէազերծ խանձարուրով մինչև չորանալը: Մշակումից հետո ինկուբատորները անհրաժեշտ է 15 րոպե օդափոխել: Խոնավեցուցիչի ռեգերվուարի, մետաղական ալեմարիչի, օդահավաքման խողովակների, խողովակների, թթվածնի պատրաստման հանգույցի հարմարանքները ամբողջությամբ ընկղմում են միջոցի լուծույթով տարայի մեջ: Ախտահանելուց հետո բոլոր հարմարանքները լվանում են՝ երկու անգամ ընկղմելով մանրէազերծ ջրի մեջ՝ յուրաքանչյուրը 5 րոպե տևողությամբ, մղելով ջուրը խողովակների միջով: Հարմարանքները չորացնում են մանրէազերծ գործվածքային անձեռոցիկներով: Կուլեզների մշակման ժամանակ անհրաժեշտ է հաշվի առնել կուլեզների արտադրողի առաջարկությունները:

22. Բարոխցերի մշակումն իրականացնում են կուլեզների ախտահանման ռեժիմներով ու տեխնոլոգիայով՝ սույն հրահանգի 21-րդ կետին համապատասխան:

23. Նարկոզա-շնչառական սարքավորման, անեսթեզիոլոգիական սարքավորման քանդվող համալրող տարրերը ախտահանելու համար համալրող տարրերը (էնդոտրախեալ խողովակներ, տրախեոտոմիկ կցորդիչներ, բերանակլման օդատարներ, դիմակներ) 60 րոպեով ընկղմում են միջոցի 0.25% լուծույթի մեջ կամ 30 րոպեով 0.5% լուծույթի մեջ: Ախտահանելուց հետո դրանք հանում են լուծույթով

տարայից և լվանում միջոցի մնացորդներից հաջորդաբար մանրէազերծ խմելու ջրի երկու բաժիններում՝ յուրաքանչյուրում 5-ական բույս, ապա չորացնում և պահում են ասեպտիկ պայմաններում:

24. Միջոցի լուծույթները ախտահանման համար օգտագործում են տարբեր վարակիչ հիվանդությունների ժամանակ սույն հրահանգի 2-5-րդ աղյուսակներում ներկայացված ռեժիմներին համապատասխան:

25. Տարբեր հիմնարկներում հիմնական մաքրումն իրականացնում են սույն հրահանգի աղյուսակ 6-ում ներկայացված համապատասխան վարակների ժամանակ օբյեկտների ախտահանման ռեժիմներին համապատասխան:

26. Սպասարկման ոլորտի, սպորտային, մշակութային, վարչական օբյեկտներում, հասարակական սննդի, պարենային առևտրի կազմակերպություններում, արդյունաբերական շուկաներում, մանկական և այլ հաստատություններում ախտահանումն իրականացնում են սույն հրահանգի աղյուսակ 2-ում ներկայացված մանրէային վարակների ժամանակ (բացառությամբ տուբերկուլոզի) օբյեկտների ախտահանման համար առաջարկվող ռեժիմներին համապատասխան: Քրեակատարողական հիմնարկներում ախտահանումն իրականացնում են սույն հրահանգի աղյուսակ 3-ում ներկայացված տուբերկուլասպան ռեժիմներին համապատասխան:

27. Սպասարկման ոլորտի օբյեկտներում (վարսավիրանոց, գեղեցկության սրահ, կոսմետիկ և մերսման սրահներ և այլն) մակերեսների, սարքավորման, գործիքների ախտահանումն իրականացնում են սույն հրահանգի աղյուսակ 5-ում ներկայացված վիրուսային վարակների ժամանակ առաջարկվող ռեժիմներին համապատասխան:

28. Բաղնիքներում, շոգեբաղնիքներում, լողավազաններում, ակվապարկերում ախտահանումն իրականացնում են սույն հրահանգի աղյուսակ 4-ում ներկայացված դերմատոֆիտիաների ժամանակ օբյեկտների ախտահանման ռեժիմներին համապատասխան կամ, անհրաժեշտության դեպքում, բորբոսային ախտահարումների ժամանակ մշակման համար առաջարկվող ռեժիմներով՝ սույն հրահանգի 10-րդ կետին համապատասխան:

29. Աղբահավաք սարքավորման, աղբատար մեքենաների, աղբի բաքերի և աղբահավաքների, աղբատարների ախտահանման համար կիրառվում է միջոցի 0,1% կամ 0,2% լուծույթը, մշակման մեթոդը նշված է սույն հրահանգի հավելված 1ա-ում:

Դեպի կոյուղի ելք չունեցող ավտոնոմ զուգարանների կուտակային բաքերի, ինչպես նաև ավտոնոմ զուգարանների և բիոզուգարանների խցերում մակերեսների ախտահանումն ու ավտոնոմ զուգարանների ընդունիչ բաքերում կղանքա-միզային խառնուրդի կոնսերվացիան իրականացնում են Հավելված 1բ-ում նկարագրված մեթոդով:

30. Սանիտարական տրանսպորտի և սննդի տեղափոխման տրանսպորտի օբյեկտների մշակումն իրականացնում են ոռոգման կամ շփման եղանակով սույն հրահանգի աղյուսակ 5-ում ներկայացված ռեժիմներին համապատասխան (վիրուսասպան ռեժիմ): Սնունդ տեղափոխող ավտոտրանսպորտի ախտահանումից հետո մշակված մակերեսները լվանում են ջրով և սրբելով չորացնում: Տրանսպորտի օբյեկտների կանխարգելիչ ախտահանման ժամանակ տեսանելի օրգանական աղտոտվածության բացակայության ժամանակ թույլատրվում է կիրառել սույն հրահանգի աղյուսակ 2-ում ներկայացված մշակման ռեժիմները (մանրէասպան ռեժիմով, բացառությամբ տուբերկուլոզի):

31. Բժշկական կազմակերպությունների, այդ թվում ինֆեկցիոն բաժանմունքների, մաշկա-վեներոլոգիական, ֆթիզիատրիկ և սնկաբանական հիվանդանոցների, սանիտարական տրանսպորտի օբյեկտների, ինչպես նաև ախտածնության 3-4 խմբի մանրէների (բացառությամբ հատուկ վտանգավոր վարակները) հետ աշխատող լաբորատորիաների և այլ հիմնարկների բժշկական, սննդային և այլ թափոնների ախտահանումն իրականացնում են սույն հրահանգի 2-5 աղյուսակներում և 16-րդ աղյուսակում ներկայացված ռեժիմներին համապատասխան, հետագա օգտահանմամբ:

1) Օգտագործված վիրակապական նյութերը, անձեռոցիկները, բամբակե խճուճները, մեկանգամյա օգտագործման սպիտակեղենը ընկղմում են միջոցի լուծույթով տարայի մեջ: Ախտահանելուց հետո թափոնները խտանում են սույն հարահնգի 2-5 աղյուսակներ-ին համապատասխան:

2) Մեկանգամյա օգտագործման բժշկական նշանակության արտադրատեսակների ախտահանումը (այդ թվում պատվաստումից հետո սրվակների և ներարկիչների) իրականացնում են կափարիչով փակվող պլաստմասե կամ էմալպատ (առանց էմալի վնասման) տարաներում: Ախտահանման ժամանակ արտադրատեսակներն ամբողջությամբ ընկղմում են միջոցի լուծույթի մեջ: Քանդվող

արտադրատեսակներն ընկղմում են լուծույթի մեջ քանդված վիճակում: Փականային մասեր ունեցող արտադրատեսակները ընկղմում են բացված վիճակում՝ նախապես դրանցով լուծույթում մի քանի աշխատանքային շարժում կատարելով, որպեսզի լուծույթը լավ ներթափանցի արտադրատեսակների դժվար հասանելի տեղերը: Թրջելիս (ախտահանման պահաժամ) խողովակներն ու խոռոչները լցվում են լուծույթով (առանց օդային խցանների): Լուծույթի շերտի հաստությունը իրերի վրա կազմում է առնվազն 1 սմ: Ախտահանելուց հետո արտադրատեսակները հանում են լուծույթով տարայից և օգտահանում՝ սույն հրահանգի աղյուսակ 2-5:

3) Բժշկական թափոնների հավաքման և հեռացման համար բեռնարկղերը մշակում են շփման կամ ոռոգման եղանակով՝ սույն հրահանգի աղյուսակ 2-5:

4) Սննդի մնացորդները խառնում են աշխատանքային լուծույթի հետ՝ 1:1 հարաբերությամբ, պահում են ազդեցության ժամանակով՝ սույն հրահանգի աղյուսակ 16-ին համապատասխան:

5) Հեղուկ թափոնները, լվացման ջրերը (ներառյալ էնդոսկոպիկ լվացման ջրերը), արյունը, հիվանդի արտադրությունը (խորխ, փսխման զանգվածներ, մեզ, կղանք) խառնում են աշխատանքային լուծույթի հետ՝ 1 բաժին թափոն 2 բաժին լուծույթ հարաբերությամբ, պահում են ազդեցության ժամանակով և օգտահանում, հիվանդի արտադրությունների տարան ընկղմում են լուծույթի մեջ, ախտահանման էքսպոզիցիայից հետո պարզաջրում են հոսող ջրով՝ սույն հրահանգի աղյուսակ 16-ին համապատասխան: Ախտահանող լուծույթը լցվում է անմիջապես տարայի մեջ կամ մակերեսի վրա, որտեղ գտնվում է կենսաբանական նյութը: Ապա ստացված խառնուրդը պահում են համաձայն ախտահանման կիրառվող ռեժիմի: Ախտահանման ժամանակ տարան պետք է կափարիչով փակ լինի: Անձնակազմի կողմից բոլոր աշխատանքները կատարվում են ռետինե ձեռնոցով՝ պահպանելով հակահամաճարակային կանոնները: Օգտահանման այլ հնարավորությունների բացակայության ժամանակ ախտահանված արյան (արտադրությունների) և միջոցի աշխատանքային լուծույթի խառնուրդը լցվում է կոյուղու մեջ:

32. Դեղագործական և ոչ մանրէազերծ դեղամիջոցների կենսատեխնոլոգիական արդյունաբերության ձեռնարկությունների C և D մաքրության դասերի տարածքներում կանխարգելիչ ախտահանումն իրականացնում են սույն հրահանգի աղյուսակ 2-ում ներկայացված ռեժիմներով մանրէային վարակների ռեժիմներով (բացի տուբերկուլոզի):

33. Անաէրոբ վարակների դեպքում ցանկացած օբյեկտների մշակումն իրականացնում են շփման, ոռոգման, թրջման կամ ընկղմման եղանակներով, օգտագործելով միջոցի 0,5%-ոց աշխատանքային լուծույթ՝ պահաժամը 45 րոպե, 1%-ոց լուծույթի դեպքում՝ 30 րոպե, 1,5%-ոց լուծույթի դեպքում՝ 15 րոպե:

**4. ՄԻՋՈՑԻ ԿԻՐԱՌՈՒՄ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ  
ԱՐՏԱԴՐԱՏԵՍԱԿՆԵՐԻ ԱՆՏԱՀԱՆՄԱՆ ՀԱՄԱՐ, ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ  
ՆԱԽԱՄԱՆՔԵՐԾՄԱՆ ՀԵՏ ՀԱՄԱԿՑՎԱԾ**

34. Բժշկական նշանակության արտադրատեսակների ախտահանումը, այդ թվում համակցված նախամանրէազերծման հետ, իրականացնում են պլաստմասե կամ էմալպատ (առանց էմալի վնասման) կափարիչներով փակվող տարաներում:

35. Բժշկական նշանակության արտադրատեսակներն ամբողջությամբ անմիջապես դրանց կիրառումից հետո ընկղմում են միջոցի աշխատանքային լուծույթի մեջ: Քանդվող իրերը ընկղմում են լուծույթի մեջ քանդված վիճակում: Փականային մասեր ունեցող արտադրատեսակները ընկղմում են բացված վիճակում՝ նախապես դրանցով լուծույթում մի քանի աշխատանքային շարժում կատարելով, որպեսզի լուծույթը լավ ներթափանցի իրերի փականային մասի դժվար հասանելի տեղերը: Արտադրատեսակների խողովակներն ու խոռոչները լցնում են լուծույթով առանց օդային խցանների: Լուծույթի շերտի հաստությունը իրերի վրա պետք է լինի առնվազն 1 սմ:

36. Ախտահանման պահաժամից հետո արտադրատեսակները հանում են տարայից և միջոցի մնացորդներից լվանում խմելու ջրով առնվազն 5 րոպե, հատուկ ուշադրություն դարձնելով խողովակների վացմանը (ներարկիչով կամ էլեկտրաարտածիչով):

37. Միջոցով կոշտ և ճկուն էնդոսկոպների և դրանց գործիքների մշակման ժամանակ հաշվի են առնում էնդոսկոպիկ սարքավորման արտադրողների առաջարկությունները: Միջոցն օգտագործելիս հատուկ ուշադրություն են դարձնում նախնական մաքրմանը: Սարքավորման մշակումը սկսում են անմիջապես էնդոսկոպիկ գործողություններից հետո (խորհուրդ է տրվում թույլ չտալ կենսաբանական աղտոտվածության չորացում): Ընդ որում խստորեն պահպանում են հետևյալ կանոնները՝

1) Էնդոսկոպի արտաքին մակերեսից, այդ թվում օբյեկտիվից, տեսանելի աղտոտվածությունները հեռացնում են միջոցի լուծույթով թրջված գործվածքային (թանգիվե) անձեռոցիկով՝ կառավարման բլոկից դեպի դիստալ ծայրը ուղղությամբ:

2) Փականները, խցափակիչները հանում են էնդոսկոպից և էնդոսկոպն անմիջապես ընկղմում են միջոցի լուծույթի մեջ, ապահովելով բոլոր մակերեսների շփումը լուծույթի հետ: Էնդոսկոպի բոլոր խողովակները լվանում են հերթականությամբ մղելով լուծույթը և օդը՝ մինչև կենսածին տեսանելի աղտոտվածությունները ամբողջությամբ լվացվեն:

3) Իրերը թրջում են՝ դրանք ամբողջությամբ ընկղմելով աշխատանքային լուծույթի մեջ, ընդ որում լուծույթը պետք է լցվի խոռոչների և խողովակների մեջ:

4) Իրերը լվանում են նույն լուծույթում, որում թրջել են՝ օգտագործելով հատուկ հարմարանքներ՝ մինչև բոլոր խողովակների լրիվ մաքրվելը:

5) Էնդոսկոպների և դրանց գործիքների լվացումն իրականացնում են սկզբում հոսող խմելու ջրով 5 րոպե, ապա թորած ջրով՝ 1 րոպե:

38. Բժշկական նշանակության արտադրատեսակների մեքենայացված մշակումը իրականացնում են սահմանված կարգով գրանցված ՈՒՁԼ տեսակի ցանկացած կայանքներում («Մեդել», «Ուլտրաէտ», «Կրիստալ-5», «Սերգա», «Էլմասոնիկ» և այլն): Էնդոսկոպների մեքենայացված մշակումը թույլատրվում է իրականացնել սահմանված կարգով գրանցված ցանկացած տեսակի կայանքներում (հայրենական և արտասահմանյան արտադրության) (ԿՐՈՆՏ-ՈՒԴԷ և այլն) կայանքների օգտագործման հրահանգին և էնդոսկոպներ արտադրողների խորհուրդներին համապատասխան:

39. Արտադրատեսակների նախամանրէազերծման որակը գնահատում են արյան մնացորդային քանակության առկայության հայտնաբերման համար ամիդոպիրինային կամ ազոպիրամային փորձով: Վերահսկման ենթակա է միաժամանակ մշակված մեկ անվանման իրերի 1% (բայց առնվազն երեք իր): Արյան մնացորդներ հայտնաբերելիս (դրական փորձ) իրերի ամբողջ խումբը, որից վերահսկման համար ընտրվել են իրերը, ենթակա է կրկնակի մշակման մինչև բացասական արդյունք ստանալը:

40. Տեսանելի աղտոտվածություն չունեցող կամ նախապես դրանք մաքրված արտադրատեսակների ձեռքային եղանակով ախտահանման համար, այդ թվում նախամանրէազերծման հետ համակցված, միջոցի լուծույթները կարող են



օգտագործվել բազմակի՝ պիտանելիության ժամկետի ընթացքում (14 օր), եթե դրանց արտաքին տեսքը չի փոխվել: Արտաքին տեսքի փոփոխման առաջին նշանների ի հայտ գալու դեպքում (գույնի փոփոխություն, լուծույթի պղտորում, նստվածքի առաջացում և այլն) այն անհրաժեշտ է փոխարինել մինչև նշված ժամկետի լրանալը:

41. Արտադրատեսակների ուլտրաձայնային սարքավորումներում մեքենայացված եղանակով ախտահանման համար, այդ թվում նախամանրէազերծման հետ համակցված, միջոցի լուծույթները կարող են օգտագործվել բազմակի աշխատանքային օրվա ընթացքում, եթե դրանց արտաքին տեսքը չի փոխվել: Արտաքին տեսքի փոփոխության առաջին նշանների ի հայտ գալու ժամանակ (գույնի փոփոխություն, լուծույթի պղտորում, նստվածքի առաջացում և այլն) այն անհրաժեշտ է փոխարինել մինչև նշված ժամկետի լրանալը:

42. Բժշկական նշանակության արտադրատեսակների ախտահանման ռեժիմները ներկայացված են սույն հրահանգի աղյուսակ 7-ում:

43. Նախամանրէազերծման հետ համակցված բժշկական նշանակության արտադրատեսակների ախտահանման ռեժիմները ներկայացված են աղյուսակ սույն հրահանգի աղյուսակներ 8-9-ում:

44. Նախամանրէազերծման հետ համակցված կոշտ և ճկուն էնդոսկոպների և դրանց գործիքների ախտահանման ռեժիմները ձեռքային կամ մեքենայացված եղանակներով ներկայացված են սույն հրահանգի աղյուսակ 12-13-ում:

**5. ՄԻՋՈՑԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԼՈՒԾՈՒՅԹՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՈՒՄԸ ԲԺՇԿԱԿԱՆ  
ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ԱՐՏԱԴՐԱՏԵՍԱԿՆԵՐԻ ՆԱԽԱՄԱՆՐԷԱԶԵՐԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ,  
ԷՆԴՈՍԿՈՊՆԵՐԻ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԳՈՐԾԻՆՔՆԵՐԻ ՆԱԽՆԱԿԱՆ,  
ՆԱԽԱՄԱՆՐԷԱԶԵՐԾՄԱՆ ԵՎ ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ (ԲՄԱ-ԻՑ ԱՌԱՋ) ՄԱՔՐՄԱՆ  
ՀԱՄԱՐ**

45. Նախամանրէազերծումն իրականացնում են պլաստմասե կամ էմալապատ (առանց էմալի վնասման) կափարիչով փակվող տարաներում: Քանդվող արտադրատեսակները ընկղմում են լուծույթի մեջ քանդված վիճակում: Փականային մասեր ունեցող արտադրատեսակները ընկղմում են բացված վիճակում՝ նախապես դրանցով լուծույթում մի քանի աշխատանքային շարժում կատարելով, որպեսզի լուծույթը լավագույնս ներթափանցի արտադրատեսակների փականային մասի դժվար

հասանելի տեղերը: Արտադրատեսակների խողովակներն ու խոռոչները լցնում են լուծույթով՝ խուսափելով օդային խցանների առաջացումից: Լուծույթի շերտի հաստությունը արտադրատեսակների վրա պետք է լինի առնվազն 1 սմ:

46. Էնդոսկոպների և ճկուն էնդոսկոպների բժշկական գործիքների նախնական, նախամանրէազերծման (կամ եզրափակիչ) մաքրումը (ԲՄԱ-ից առաջ) իրականացնում են հաշվի առնելով էնդոսկոպիկ սարքավորման արտադրողների առաջարկությունները:

47. Արտադրատեսակների նախամանրէազերծման որակը գնահատում են արյան մնացորդային քանակության առկայության հայտնաբերման համար ամիդոպիրինային կամ ազոպիրամային փորձով (տե՛ս սույն հրահանգի 39-րդ կետը):

48. Բժշկական նշանակության արտադրատեսակների մեքենայացված եղանակով մշակումը իրականացնում են կայանքների օգտագործման հրահանգին և էնդոսկոպներ արտադրողների առաջարկներին համապատասխան:

49. Բժշկական նշանակության արտադրատեսակների նախամանրէազերծման ռեժիմները ձեռքային և մեքենայացված եղանակով ներկայացված են սույն հրահանգի 10-11 աղյուսակներում, ձեռքային և մեքենայացված եղանակով կոշտ և ճկուն էնդոսկոպների նախնական, նախամանրէազերծման կամ եզրափակիչ մաքրման ռեժիմները ներկայացված են սույն հրահանգի 14-15 աղյուսակներում:

50. Տեսանելի աղտոտվածություն չունեցող արտադրատեսակների կամ այն արտադրատեսակների, որոնք նախապես ձեռքով մաքրվել են, նախամանրէազերծման լուծույթները կարող են օգտագործվել բազմակի պիտանիության ժամկետի ընթացքում (14 օր), եթե դրանց արտաքին տեսքը չի փոխվել: Արտաքին տեսքի փոփոխության առաջին նշանների ի հայտ գալու ժամանակ (գույնի փոփոխություն, լուծույթի պղտորում, նստվածքի առաջացում և այլն) այն փոխարինվում է նորով մինչև նշված ժամկետի լրանալը:

51. Ուլտրաձայնային կայանքներում մեքենայացված եղանակով մաքրված արտադրատեսակների նախամանրէազերծման համար միջոցի լուծույթները կարող են օգտագործվել բազմակի աշխատանքային հերթափոխի կամ աշխատանքային օրվա ընթացքում, եթե դրանց արտաքին տեսքը չի փոխվել: Արտաքին տեսքի փոփոխման առաջին նշանների ի հայտ գալու ժամանակ (գույնի փոփոխություն, լուծույթի

պղտորում, նստվածքի առաջացում և այլն) այն փոխարինվում է նորով, մինչև նշված ժամկետի լրանալը:

Աղյուսակ 2

Օբյեկտների ախտահանման ռեժիմներ միջոցի լուծույթով մանրէային վարակների (բացառությամբ տուբերկուլոզի) ժամանակ

Ախտահանման օբյեկտներ*	Լուծույթի խտություն ըստ պատրաստուկի, %	Ախտահանման ժամանակ, րոպե	Ախտահանման եղանակ
Սենքերում մակերեսներ, հիվանդասենյակների, սարքավորման մակերեսներ, կոշտ կահույք	0,01 0,02 0,05	15 10 5	Շփում, ոռոգում
Գորգեր, փափուկ կահույք	0,015 0,02 0,05	30 15 5	Մշակում խոզանակով
Սանիտարական տրանսպորտ, սննդի տեղափոխման տրանսպորտ կանխարգելիչ ախտահանման ժամանակ	0,01 0,02 0,05	15 10 5	Շփում, ոռոգում
Սանիտարա-տեխնիկական սարքավորում	0,015 0,02 0,05	30 15 5	Շփում, ոռոգում
Հիվանդի խնամքի պարագաներ մետաղից, ապակուց, ռետինից, պլաստմասից, մոմլաթե տակաշորեր	0,015 0,02 0,05	30 15 5	Ընկղմում կամ շփում
Սպասք՝ առանց սննդի մնացորդների, այդ թվում մեկանգամյա օգտագործման	0,01 0,02 0,05	15 10 5	Ընկղմում
Սպասք՝ սննդի մնացորդներով, այդ թվում մեկանգամյա օգտագործման	0,015 0,02 0,05	30 15 10	Ընկղմում

Լարորատոր սպասք, սպասքի վլացման պարագաներ	0,025 0,05 0,1	30 15 10	Ընկղմում
Սպիտակեղեն՝ օրգանական արտադրություններով չաղտոտված	0,015 0,02 0,05	30 15 5	Թրջում
Սպիտակեղեն՝ օրգանական արտադրություններով աղտոտված	0,025 0,05 0,1	30 15 10	Թրջում
Տարբեր նյութերից խաղալիքներ, անձնական հիգիենայի միջոցներ, մարզագույք	0,01 0,02 0,05	15 10 5	Ընկղմում, շփում, ոռոգում (խոշոր)
Բժշկական թափոններ (վիրակապական միջոցներ, մեկանգամյա անկողնային և անհատական սպիտակեղեն, անձնակազմի հագուստ և այլն), բժշկական թափոնների հավաքման բազմակի օգտագործման կոնտեյներներ	0,025 0,05 0,1	30 15 10	Թրջում, ընկղմում
Բժշկական թափոններ (մեկանգամյա օգտագործման բժշկական նշանակության արտադրատեսակներ)	0,03 0,05 0,1	30 15 10	Ընկղմում
Մաքրման պարագաներ, լաթ, սպունգ, անձեռոցիկ	0,025 0,05 0,1	30 15 10	Ընկղմում, թրջում, շփում
Կուվեզներ (նեոնատալ ինկուբատորներ)	0,01 0,02 0,05	15 10 5	Շփում, ընկղմում
Նարկոզա-շնչառական, անեսթեզիոլոգիական սարքավորում և արհեստական շնչառության սարքեր	0,01 0,02 0,05	15 10 5	Շփում, ընկղմում

Ախտահանման պատնեշներ և ախտահանման գորգեր	0.02	-	Լցնում
---	------	---	--------

Նշում. \*՝ օրգանական նյութերով աղտոտված օբյեկտների մշակումն իրականացվում է սույն հրահանգի աղյուսակ 5-ում ներկայացված վիրուսային վարակների համար առաջարկվող ռեժիմներին համապատասխան:

### Աղյուսակ 3

Օբյեկտների ախտահանման ռեժիմներ միջոցի լուծույթով տուբերկուլոզի ժամանակ

Ախտահանման օբյեկտ	Լուծույթի խտություն ըստ պատրաստուկի, %	Ախտահանման ժամանակ, րոպե	Ախտահանման եղանակ
Սենքերում, հիվանդասենյակներում մակերեսներ, սարքավորում, կոշտ գույք	0.05	30	Շփում, ոռոգում
	0.1	15	
	0.25	10	
Գորգային ծածկույթներ, փափուկ կահույք	0.05	45	Մշակում խոզանակով
	0.1	30	
	0.25	15	
Սանիտարա-տեխնիկական սարքավորում	0.05	60	Շփում, ոռոգում
	0.1	45	
	0.25	30	
	0.5	15	
Հիվանդի խնամքի պարագաներ մետաղից, ապակուց, ռետինից, պլաստմասից, մոմլաթե տակաշորեր	0.05	45	Ընկղմում կամ շփում
	0.1	30	
	0.25	15	
	0.3	10	
Սպասք՝ առանց սննդի մնացորդների, այդ թվում մեկանգամյա օգտագործման	0.025	30	Ընկղմում
	0.05	15	
	0.1	10	
Սպասք՝ սննդի մնացորդներով, այդ թվում մեկանգամյա օգտագործման	0.05	30	Ընկղմում
	0.1	15	
	0.25	10	

Սպասք սպասքի պարագաներ	լաբորատոր, վլացման	0.05 0.1 0.25	30 15 10	Ընկղմում
Սպիտակեղեն՝ արտադրություններով չաղտոտված	օրգանական	0.05 0.1 0.25 0.3	45 30 15 10	Թրջում
Սպիտակեղեն՝ արտադրություններով աղտոտված	օրգանական	0.1 0.25 0.4	45 30 15	Թրջում
Տարբեր խաղալիքներ, հիգիենայի մարզագույք	նյութերից անձնական միջոցներ,	0.05 0.1 0.25	30 15 10	Ընկղմում, շփում, ռոռզում (խոշոր)
Բժշկական (վիրակապական մեկանգամյա անկողնային և անհատական սպիտակեղեն, անձնակազմի հագուստ և այլն)	թափոններ	0.1 0.25 0.4	45 30 15	Թրջում
Բժշկական (մեկանգամյա օգտագործման նշանակության արտադրատեսակներ)	թափոններ	0.05 0.1 0.25	30 15 10	Ընկղմում, ռոռզում
Մաքրման լաթ, սպունգ, անձեռոցիկ	պարագաներ,	0.1 0.25 0.4	45 30 15	Ընկղմում, թրջում, շփում
Կուլեզներ (նեոնատալ ինկուբատորներ)	(նեոնատալ ինկուբատորներ)	0.05 0.1 0.25	30 15 10	Շփում, ընկղմում
Նարկոզա-շնչառական, անեսթեզիոլոգիական սարքավորում և արհեստական շնչառության սարքեր	և	0.05 0.1 0.25	30 15 10	Շփում, ընկղմում

Ախտահանման պատնեշներ և ախտահանման գորգեր	0.1	-	Լցնում
---	-----	---	--------

Աղյուսակ 4

Օբյեկտների ախտահանման ռեժիմներ միջոցի լուծույթով սնկային վարակների  
ժամանակ

Ախտահանման օբյեկտ	Լուծույթի խտություն ըստ պատրաստուկի, %	Ախտահանման ժամանակ, րոպե		Ախտահանման եղանակ
		կանդիդոզներ	դերմատոֆիտիաներ	
Սենքերում մակերեսներ, հիվանդասենյակների, սարքավորման մակերեսներ, կոշտ կահույք	0.025	30	45	Շփում, ոռոգում
	0.05	15	30	
	0.1	5	15	
	0.25	-	5	
Գորգեր, փափուկ կահույք	0.03	30	45	Մշակում խոզանակով
	0.08	15	30	
	0.15	5	15	
	0.25	-	5	
Սանիտարա-տեխնիկական սարքավորում	0.04	30	45	Շփում, ոռոգում
	0.1	15	30	
	0.2	5	15	
	0.4	-	5	
Հիվանդի խնամքի պարագաներ մետաղից, ապակուց, ռետինից, պլաստմասից, մոմլաթե տակաշորեր	0.025	30	45	Ընկղմում կամ շփում
	0.05	15	30	
	0.1	5	15	
	0.25	-	5	
Սպասք՝ առանց սննդի մնացորդների, այդ թվում մեկանգամյա օգտագործման	0.015	15	-	Ընկղմում
	0.02	5	-	

Սպասք՝ սննդի մնացորդներով, այդ թվում մեկանգամյա օգտագործման	0.025 0.06	15 5	-	Ընկղմում
Լաբորատոր սպասք, սպասքի լվացման պարագաներ	0.025 0.06	20 10	30 15	Ընկղմում
Սպիտակեղեն՝ օրգանական արտադրություններով չաղտոտված	0.03 0.08 0.15 0.25	30 15 5 -	45 30 15 5	Թրջում
Սպիտակեղեն՝ օրգանական արտադրություններով աղտոտված	0.06 0.1 0.2 0.25	30 15 5 -	45 30 15 5	Թրջում
Տարբեր նյութերից խաղալիքներ, անձնական հիգիենայի միջոցներ, մարզագույք	0.025 0.05 0.1 0.25	30 15 5 -	45 30 15 5	Ընկղմում, շփում, ոռոգում (խոշոր)
Բժշկական թափոններ (վիրակապական միջոցներ, մեկանգամյա անկողնային և անհատական սպիտակեղեն, անձնակազմի հագուստ և այլն), բժշկական թափոնների հավաքման բազմակի օգտագործման կոնտեյներներ	0.06 0.1 0.2 0.25	30 15 5 -	45 30 15 5	Թրջում, ընկղմում, ոռոգում
Բժշկական թափոններ (մեկանգամյա օգտագործման բժշկական նշանակության արտադրատեսակներ)	0.015 0.025 0.06	30 20 10	45 30 15	Ընկղմում
Մաքրման պարագաներ, լաթ, սպունգ, անձեռոցիկ	0.06 0.1 0.2 0.25	30 15 5 -	45 30 15 5	Ընկղմում, թրջում, շփում



Կոշկեղեն, ռետինե և պոլիպրոպիլենային գորգեր	0.05	30	45	Շփում, ընկղմում
	0.1	15	30	
	0.2	5	15	
	0.25	-	5	
Կուլեզներ (նեոնատալ ինկուբատորներ)	0.025	30	45	Շփում, ընկղմում
	0.05	15	30	
	0.1	5	15	
	0.25	-	5	
Նարկոզա-շնչառական, անեսթեզիոլոգիական սարքավորում և արհեստական շնչառության սարքեր	0.025	30	-	Շփում, ընկղմում
	0.05	15		
	0.1	5		
Ախտահանման պատնեշներ և ախտահանման գորգեր	0.05	-	-	Լցնում

Աղյուսակ 5

Օբյեկտների ախտահանման ռեժիմներ միջոցի լուծույթով վիրուսային վարակների (ներառյալ արտաըներային և ընդերային հեպատիտների, պոլիոմիելիտի, ՄԻԱՎ վիրուսը, ադենովիրուսը, գրիպի վիրուսները, այդ թվում թռչնի և խոզի գրիպի, պարագրիպի, ՍՇՀ այլ հարուցիչները, էնտերովիրուսներ, ռոտավիրուսներ, հերպես և այլն) և կայուն ներհիվանդանոցային հարուցիչներով առաջացած վարակների ժամանակ, ներառյալ մեթիցիլին-կայուն ստաֆիլակոկը, վանկոմիցին-կայուն էնտերոկոկը և կապտաթարախային ցուպիկը

Ախտահանման օբյեկտներ	Լուծույթի խտությունը ըստ պատրաստուկի, %	Ախտահանման ժամանակ, րոպե	Ախտահանման եղանակ
Սենքերում, հիվանդասենյակներում մակերեսներ, սարքավորում, կոշտ գույք	0.02	30	Շփում, ոռոգում
	0.04	15	
	0.06	5	

Սանիտարական տրանսպորտ, սննդի տեղափոխման տրանսպորտ	0.02 0.04 0.06	30 15 5	Շփում, ոռոգում
Գորգային ծածկույթներ, փափուկ գույք	0.025 0.05 0.06	30 15 10	Մշակում խոզանակով
Սանիտարա-տեխնիկական սարքավորում	0.02 0.06 0.08	45 30 15	Շփում, ոռոգում
Հիվանդի խնամքի պարագաներ մետաղից, ապակուց, ռետինից, պլաստմասից, մոմլաթե տակաշորեր	0.02 0.04 0.06	30 15 5	Ընկղմում կամ շփում
Սպասք՝ առանց սննդի մնացորդների, այդ թվում մեկանգամյա օգտագործման	0.015 0.02	15 10	Ընկղմում
Սպասք՝ սննդի մնացորդներով, այդ թվում մեկանգամյա օգտագործման	0.025 0.04	15 10	Ընկղմում
Լաբորատոր սպասք, սպասքի վնասման պարագաներ	0.015 0.025 0.04	30 15 10	Ընկղմում
Սպիտակեղեն՝ օրգանական արտադրություններով չաղտոտված	0.025 0.05 0.06	30 15 10	Թրջում
Սպիտակեղեն՝ օրգանական արտադրություններով աղտոտված	0.06 0.08 0.1	30 15 10	Թրջում
Տարբեր նյութերից խաղալիքներ, անձնական հիգիենայի միջոցներ, մարզագույք	0.02 0.04 0.06	30 15 5	Ընկղմում, շփում, ոռոգում (խոշոր)

Բժշկական թափոններ (վիրակապական միջոցներ, մեկանգամյա անկողնային և անհատական սպիտակեղեն, անձնակազմի հագուստ և այլն)	0.06 0.08 0.1	30 15 10	Թրջում
Բժշկական թափոններ (մեկանգամյա օգտագործման բժշկական նշանակության արտադրատեսակներ) բժշկական թափոնների հավաքման բազմակի օգտագործման կոնտեյներներ	0.015 0.025 0.04	30 15 10	Ընկղմում, ոռոգում
Մաքրման պարագաներ, լաթ, սպունգ, անձեռոցիկ	0.06 0.08 0.1	30 15 10	Ընկղմում, թրջում, շփում
Կուլեզներ (նեոնատալ ինկուբատորներ)	0.02 0.04 0.06	30 15 5	Շփում, ընկղմում
Նարկոզա-շնչառական, անեսթեզիոլոգիական սարքավորում և արհեստական շնչառության սարքեր	0.02 0.04 0.06	30 15 5	Շփում, ընկղմում
Ախտահանման պատնեշներ և ախտահանման գորգեր	0.03	-	Լցում

## Աղյուսակ 6

Օբյեկտների ախտահանման ռեժիմներ միջոցով՝ բժշկական և այլ կազմակերպություններում հիմնական մաքրում իրականացնելու ժամանակ

Կազմակերպության (բաժանմունքի) ուղղվածությունը	Լուծույթի խտություն ըստ պատրաստուկի, %	Ախտահանման ժամանակ, րոպե	Ախտահանման եղանակ
Վիրահատական բլոկ, վիրակապարան, գործողությունների սենյակ, կլինիկական լաբորատորիաներ, վիրաբուժական, ատամնաբուժական, մանրէազերծման սրահներ, ծնարան, մանկաբարձական և գինեկոլոգիական բաժանմունքներ, լաբորատորիաներ, գործողությունների սենյակ	0.02 0.04 0.06	30 15 5	Շփում, ոռոգում
Սոմատիկ բաժանմունքներ, բացառությամբ մանիպուլյացիոն կաբինետի, ֆունկցիոնալ ախտորոշման, ֆիզիոթերապիայի կաբինետներ, բուֆետներ և այլն	0.01 0.02 0.05	15 10 5	Շփում, ոռոգում
Հակատուբերկուլոզային բժշկական կազմակերպություններ, քրեակատարողական հիմնարկներ	0.05 0.1 0.25	30 15 10	Շփում, ոռոգում
Մաշկավեներաբանական բժշկական կազմակերպություններ	0.025 0.05 0.1 0.25	45 30 15 5	Շփում, ոռոգում
Մանկական հաստատություններ	0.01 0.02 0.05	15 10 5	Շփում

Ինֆեկցիոն բժշկական կազմակերպություններ*			Շփում, ոռոգում
Սպասարկման ոլորտի օբյեկտներ (հյուրանոց, պանսիոնատ, հանգստյան տուն, հանրակացարան, ակումբ, կինոթատրոն, գրասենյակ, արդյունաբերական շուկաներ, հասարակական զուգարաններ)	0.01	15	Շփում, ոռոգում
	0.02	10	
	0.05	5	

Նշում. \*՝ հիմնական մաքրումն իրականացնում են համապատասխան վարակի ռեժիմով:

### Աղյուսակ 7

Բժշկական նշանակության արտադրատեսակների (ներառյալ վիրաբուժական և ատամնաբուժական գործիքներն ու նյութերը, կոշտ և ճկուն էնդոսկոպներն ու դրանց գործիքները), ինչպես նաև կոսմետիկ, ոտնահարդարման ու մատնահարդարման գործիքների ախտահանման ռեժիմներ միջոցով՝ մանրէային (ներառյալ տուբերկուլոզը), վիրուսային և սնկային (ներառյալ կանդիդոզներն ու դերմատոֆիտիաները) վարակների ժամանակ

Մշակվող արտադրատեսակ		Մշակման ռեժիմներ, րոպե		
		Աշխատանքային լուծույթի ջերմաստիճան, °C	Աշխատանքային լուծույթի խտություն, %	Ախտահանման պահաժամ, րոպե
Բժշկական նշանակության արտադրատեսակներ,	- պարզ ձևի մետաղա և ապակյա արտադրատեսակներ,		0.025	30
			0.05	15
			0.08	10
			0.05	30
			0.1	15

կներ, այդ թվում վիրաբուժական և ատամնաբուժական գործիքներն ու նյութերը	- փականային մասեր, խողովակներ ու խողոչներ ունեցող պլաստիկ, ռետինե արտադրատեսակներ, հղկող բորեր և ալմաստե սկավառակներ	Առնվազն 18	0.25	10
	-անաէրոբ վարակների ժամանակ		0.5	45
			1.0	30
			1.5	15
Կոշտ և ճկուն էնդոսկոպներ		Առնվազն 18	0.05	30
			0.1	15
			0.25	10
Էնդոսկոպներին կից գործիքներ	-մանրէային (ներառյալ տուբերկուլոզը) վիրուսային և սնկային վարակների ժամանակ	Առնվազն 18	0.05	30
			0.1	15
			0.25	10
	-անաէրոբ վարակների ժամանակ		0.5	45
			1.0	30
			1.5	15
Ատամնաբուժական նյութեր	-մանրէային (ներառյալ տուբերկուլոզը) վիրուսային և սնկային վարակների ժամանակ	Առնվազն 18	0.025	30
			0.05	15
			0.08	10
			0.5	45
			1.0	30

	-անաէրոբ վարակների ժամանակ		1.5	15
Կոսմետիկ գործիքներ		Առնվազն 18	0.025	30
			0.05	15
			0.08	10
Ոտնահարդարման	և		0.05	30
մատնահարդարման գործիքներ			0.1	15
			0.25	10

Աղյուսակ 8

Բժշկական նշանակության արտադրատեսակների (ներառյալ վիրաբուժական, ատամնաբուժական գործիքներն ու նյութերը, կոշտ և ճկուն էնդոսկոպներն ու դրանց կից գործիքները), ինչպես նաև կոսմետիկ, ոտնահարդարման ու մատնահարդարման գործիքների՝ նախամանրէազերծման հետ համակցված ախտահանման ռեժիմներ միջոցի լուծույթներով՝ մանրէային (ներառյալ տուբերկուլոզը), վիրուսային և սնկային (ներառյալ կանդիդոզներն ու դերմատոֆիտիաները) վարակների ժամանակ

Մշակման փուլեր	Մշակման ռեժիմներ		
	Աշխատանքային լուծույթի խտություն (ըստ պատրաստուկի), %	Աշխատանքային լուծույթի ջերմաստիճան, °C	Պահաժամ/մշակման ժամանակ, րոպե
Թրջում* արտադրատեսակներն աշխատանքային լուծույթի մեջ ամբողջությամբ ընկղմելով և դրանց խոռոչներն ու խողովակները լուծույթով լցնելով			
պարզ ձևի մետաղյա և ապակյա արտադրատեսակներ, այդ թվում նշտար, էքսկավատոր, աքցան, էլեատոր, հարթիչ, կարծր համաձուլվածքի բոր, ամբողջական	0.025 0.05 0.08	Առնվազն 18	30 15 10

մետաղական հայելիներ, ատամնաբուժական նյութեր			
պլաստիկե, ռետինե արտադրատեսակներ , հղկող բորեր և ալմաստե սկավառակներ	0.05 0.1 0.25	Առնվազն 18	30 15 10
փականային մասեր, խողովակներ ու խոռոչներ ունեցող արտադրատեսակներ (մկրատ, կորնցանգ, սեղմակ, ատամնաբուժական աքցան), ինչպես նաև ամալգամով հայելիներ	0.05 0.1 0.25	Առնվազն 18	30 15 10
կոսմետիկ գործիքներ	0.025 0.05 0.08	Առնվազն 18	30 15 10
ոտնահարդարման և մատնահարդարման գործիքներ	0.05 0.1 0.25	Առնվազն 18	30 15 10
յուրաքանչյուր արտադրատեսակի լվացում նույն լուծույթում, որում թրջել են՝ խոզանակով, բամբակ-թանձիվե տամպոնի կամ գործվածքային (թանձիվե) անձեռոցիկով, արտադրատեսակներ ի խողովակները՝ ներարկիչով՝	Թրջման փուլում օգտագործված լուծույթի խտությանը համապատասխան ն	Չի կարգավորվում	



<ul style="list-style-type: none"> <li>• փականային մասեր, խողովակներ կամ խոռոչներ չունեցող արտադրատեսակներ</li> <li>• փականային մասեր, խողովակներ կամ խոռոչներ ունեցող արտադրատեսակներ</li> </ul>			0.5  1.0
Պարզաջրում հոսող խմելու ջրով (խողովակները ներարկիչով կամ էլեկտրաարտաձծիչով )	-	Չի կարգավորվում	3.0
Պարզաջրում թորած ջրով (խողովակները ներարկիչով կամ էլեկտրաարտաձծիչով )	-	Չի կարգավորվում	2.0

Նշում. \*՝ լուծույթի մեջ արտադրատեսակների թրջման փուլում ապահովվում է դրանց ախտահանումը մանրէային (ներառյալ տուբերկուլոզը), վիրուսային և սնկային (կանդիդոզներ, դերմատոֆիտիաներ) վարակների հարուցիչների նկատմամբ

Աղյուսակ 9

Բժշկական նշանակության արտադրատեսակների (ներառյալ վիրաբուժական, ատամնաբուժական գործիքներն ու նյութերը), ինչպես նաև կոսմետիկ, ոտնահարդարման ու մատնահարդարման գործիքների նախամանրէազերծման հետ համակցված ախտահանման ռեժիմներ միջոցի լուծույթներով՝ մեքենայացված եղանակով (ցանկացած տեսակի ուլտրաձայնային կայանքների օգտագործմամբ)՝ մանրէային (ներառյալ տուբերկուլոզը), վիրուսային և սնկային (ներառյալ կանդիդոզներն ու դերմատոֆիտիաները) վարակների ժամանակ

	Մշակման ռեժիմներ
--	------------------

Մշակման փուլեր	Աշխատանքային լուծույթի խտություն (ըստ պատրաստուկի), %	Աշխատանքային լուծույթի ջերմաստիճան, °C	Պահաժամ/մշակման ժամանակ, րոպե
Թրջում ուլտրաձայնային կայանքում, արտադրատեսակներն աշխատանքային լուծույթի մեջ ամբողջությամբ ընկղմելով և դրանց խոռոչներն ու խողովակները լուծույթով լցնելով			
պարզ ձևի մետաղյա և ապակյա արտադրատեսակներ, այդ թվում նշտար, էքսկավատոր, աքցան, էլեատոր, հարթիչ, կարծր համաձուլվածքի բոր, ամբողջական մետաղական հայելիներ, ատամնաբուժական նյութեր	0.025 0.05 0.08	Առնվազն 18	20 10 5
պլաստիկե, ռետինե արտադրատեսակներ, հղկող բորեր և ավմաստե սկավառակներ	0.05 0.1 0.25	Առնվազն 18	20 10 5
փականային մասեր, խողովակներ ու խոռոչներ ունեցող արտադրատեսակներ (մկրատ, կորնցանգ, սեղմակ, ատամնաբուժական աքցան), ինչպես նաև ամալգամով հայելիներ	0.05 0.1 0.25	Առնվազն 18	20 10 5
կոսմետիկ գործիքներ	0.025 0.05 0.08	Առնվազն 18	20 10 5

ոտնահարդարման և մատնահարդարման գործիքներ	0.05 0.1 0.25	Առնվազն 18	20 10 5
Պարզաջրում հոսող խմելու ջրով (խողովակները ներարկիչով կամ էլեկտրաարտաձիչով)	-	Չի կարգավորվում	3.0
Պարզաջրում թորած ջրով (խողովակները ներարկիչով կամ էլեկտրաարտաձիչով)	-	Չի կարգավորվում	2.0

Աղյուսակ 10

Բժշկական նշանակության արտադրատեսակների, ներառյալ վիրաբուժական, ատամնաբուժական գործիքներն ու նյութերը, ինչպես նաև կոսմետիկ, ոտնահարդարման ու մատնահարդարման գործիքների նախամանրէազերծման ռեժիմներ միջոցի լուծույթներով՝ ձեռքային եղանակով

Մշակման փուլեր	Մշակման ռեժիմներ		
	Աշխատանքային լուծույթի խտություն (ըստ պատրաստուկի), %	Աշխատանքային ն լուծույթի ջերմաստիճան, °C	Պահաժամ/մշակման ժամանակ, րոպե
Թրջում՝ արտադրատեսակներն աշխատանքային լուծույթի մեջ ամբողջությամբ ընկղմելով և դրանց խոռոչներն ու խողովակները լուծույթով լցնելով.			
պարզ ձևի մետաղյա և ապակյա արտադրատեսակներ , այդ թվում նշտար, էքսկավատոր, արքան, էլեատոր, հարթիչ, կարծր համաձուլվածքի բոր, ամբողջական մետաղական	0.01 0.02	Առնվազն 18	20 10

հայելիներ, ատամնաբուժական նյութեր			
պլաստիկե, ռետինե արտադրատեսակներ , հղկող բորեր և ալմաստե սկավառակներ	0.02 0.04	Առնվազն 18	20 10
փականային մասեր, խողովակներ ու խոռոչներ ունեցող արտադրատեսակներ (մկրատ, կորնցանգ, սեղմակ, ատամնաբուժական աքցան), ինչպես նաև ամալգամով հայելիներ	0.02 0.04	Առնվազն 18	20 10
կոսմետիկ գործիքներ	0.01 0.02	Առնվազն 18	20 10
ռոտահարդարման և մատնահարդարման գործիքներ	0.02 0.04	Առնվազն 18	20 10
Յուրաքանչյուր արտադրատեսակի վաճառում նույն լուծույթում, որում իրականացրել են թրջումը՝ խոզանակով, բամբակ-թանգիվե խծուծով, արտադրատեսակների խողովակները՝ ներարկիչով.			
պարզ ձևի մետաղյա և ապակյա արտադրատեսակներ , այդ թվում նշտար, էքսկավատոր, աքցան, էլեատոր, հարթիչ, կարծր համաձուլվածքի բոր, ամբողջական մետաղական հայելիներ, ատամնաբուժական նյութեր	Թրջման փուլում օգտագործված լուծույթի կոնցենտրացիայի ն համապատասխան ն	Չի կարգավորվում	0.5

պլաստիկե, ռետինե արտադրատեսակներ , հղկող բորեր և ալմաստե սկավառակներ	-//-//-	-//-//-	1.0
փականային մասեր, խողովակներ ու խոռոչներ ունեցող արտադրատեսակներ (մկրատ, կորնցանգ, սեղմակ, ատամնաբուժական աքցան), ինչպես նաև ամալգամով հայելիներ, ոտնահարդարման և մատնահարդարման գործիքներ	-//-//-	-//-//-	1.0
Պարզաջրում հոսող խմելու ջրով (խողովակները ներարկիչով կամ էլեկտրաարտաձծիչով )	-	Չի կարգավորվում	3.0
Պարզաջրում թորած ջրով (խողովակները ներարկիչով կամ էլեկտրաարտաձծիչով )	-	Չի կարգավորվում	2.0

Աղյուսակ 11

Բժշկական նշանակության արտադրատեսակների՝ ներառյալ վիրաբուժական, ատամնաբուժական գործիքներն ու նյութերը, ինչպես նաև կոսմետիկ, ոտնահարդարման ու մատնահարդարման գործիքների նախամանրէազերծման ռեժիմներ միջոցի լուծույթներով՝ մեքենայացված եղանակով (ցանկացած տեսակի ուլտրաձայնային կայանքների օգտագործմամբ)

Մշակման փուլեր	Մշակման ռեժիմներ		
	Աշխատանքային լուծույթի խտություն (ըստ պատրաստուկի), %	Աշխատանքային լուծույթի ջերմաստիճան, °C	Պահաժամ/մշակման ժամանակ, րոպե
Թրջում՝ արտադրատեսակներն աշխատանքային լուծույթի մեջ ամբողջությամբ ընկղմելով և խոռոչներն ու խողովակները լուծույթով լցնելով կայանքի ծրագրային աշխատանքին համապատասխան			
պարզ ձևի մետաղյա և ապակյա արտադրատեսակներ, այդ թվում նշտար, էքսկավատոր, աքցան, էլեատոր, հարթիչ, կարծր համաձուլվածքի բոր, ամբողջական մետաղական հայելիներ, ատամնաբուժական նյութեր	0.01 0.02	Առնվազն 18	10 5
պլաստիկե, ռետինե արտադրատեսակներ, հղկող բորեր և ալմաստե սկավառակներ	0.02 0.04	Առնվազն 18	10 5
փականային մասեր, խողովակներ ու խոռոչներ ունեցող արտադրատեսակներ (մկրատ, կորնցանգ, սեղմակ, ատամնաբուժական աքցան), ինչպես նաև ամալգամով հայելիներ	0.02 0.4	Առնվազն 18	10 5
կոսմետիկ գործիքներ	0.01 0.02	Առնվազն 18	10 5

ոտնահարդարման և մատնահարդարման գործիքներ	0.02 0.04	Առնվազն 18	10 5
Պարզաջրում հոսող խմելու ջրով (խողովակները ներարկիչով կամ էլեկտրաարտաձիչով)	-	Չի կարգավորվում	3.0
Պարզաջրում թորած ջրով (խողովակները ներարկիչով կամ էլեկտրաարտաձիչով)	-	Չի կարգավորվում	2.0

## Աղյուսակ 12

Կոշտ և ճկուն էնդոսկոպների և դրանց կից գործիքների նախամանրէազերծման հետ համակցված օֆտալմոլոգիկ ռեժիմներ միջոցի լուծույթներով՝ ձեռքային եղանակով՝ մանրէային (ներառյալ տուբերկուլոզը), վիրուսային և սնկային (կանդիդոզներ) վարակների ժամանակ

Մշակման փուլեր	Աշխատանքային լուծույթի խտություն (ըստ պատրաստուկի), %	Աշխատանքային լուծույթի ջերմաստիճան, °C	Պահաժամ/մշակման ժամանակ, րոպե
Էնդոսկոպների և դրանց կից գործիքների թրջում՝ ամբողջությամբ ընկղմելով միջոցի աշխատանքային լուծույթի մեջ (ամբողջությամբ չընկղմվողների դեպքում՝ դրանց ընկղմման թույլատրված աշխատանքային	0.05 0.1 0.25	Առնվազն 18	30 15 10

մասերի) և խոռոչներն ու խողովակները լուծույթով լցնելով			
Արտադրատեսակների վացում նույն լուծույթում, որի մեջ իրականացվել է թրջումը. Գործիքներ Ճկուն էնդոսկոպներ՝ - գործիքային խողովակը մաքրում են գործիքային խողովակի մաքրման խոզանակով, - ներքին խողովակները լվանում են ներարկիչով կամ էլեկտրաարտաձծիչով, , - արտաքին մակերեսը լվանում են գործվածքային (թանգիվե) անձեռոցիկով, Կոշտ էնդոսկոպներ՝ - յուրաքանչյուր մասը լվանում են խոզանակով կամ գործվածքային (թանգիվե) անձեռոցիկով, - խողովակները լվանում են ներարկիչներով	Թրջման փուլում օգտագործված լուծույթի խտությանը համապատասխան	Առնվազն 18	3.0  2.0  3.0  1.0  2.0  2.0
Պարզաջրում հոսող խմելու ջրով (խողովակները ներարկիչով կամ		Չի նորմավորվում	5.0



Էլեկտրաարտաձծիչով ) կամ տարայի մեջ լվացում խմելու ջրով		
Պարզաջրում թորած ջրով (խողովակները ներարկիչով կամ էլեկտրաարտաձծիչով )	Չի նորմավորվում	2.0

Աղյուսակ 13

Էնդոսկոպների և դրանց կից գործիքների նախամանրէագերծման հետ համակցված ախտահանման ռեժիմներ միջոցի լուծույթներով՝ մեքենայացված եղանակով՝ մանրէային (ներառյալ տուբերկուլոզը), վիրուսային և սնկային (կանդիդոզներ, դերմատոֆիտիաներ) վարակների ժամանակ

Մշակման փուլեր	Աշխատանքային լուծույթի խտություն (ըստ պատրաստուկի), %	Աշխատանքային լուծույթի ջերմաստիճան, °C	Պահաժամ/մշակման ժամանակ, րոպե
Էնդոսկոպների թրջում՝ ամբողջությամբ ընկղմելով միջոցի աշխատանքային լուծույթի մեջ (ամբողջությամբ չընկղմվողների դեպքում՝ դրանց ընկղմման թույլատրված աշխատանքային մասերի) և խողոզներն ու խողովակները լուծույթով լցնելով, մշակում կայանքի	0.05 0.1 0.25	Առնվազն 18	20 10 5

աշխատանքի ռեժիմին համապատասխան			
Էնդոսկոպներին կից գործիքների թրջում՝ արտադրատեսակներն ամբողջությամբ ընկղմելով միջոցի լուծույթի մեջ	0.05 0.1 0.25	Առնվազն 18	20 10 5
Պարզաջրում կայանքից դուրս հոսող խմելու ջրով (խողովակները ներարկիչով կամ էլեկտրաարտաձծիչով) կամ տարայի մեջ լվացում խմելու ջրով	Չի նորմավորվում		5.0
Պարզաջրում կայանքից դուրս թորած ջրով (խողովակները ներարկիչով կամ էլեկտրաարտաձծիչով)	Չի նորմավորվում		2.0

Աղյուսակ 14

Էնդոսկոպների և դրանց կից գործիքների նախնական, նախամանրէազերծման (կամ եզրափակիչ) մաքրման ռեժիմներ միջոցի լուծույթներով ձեռքային եղանակով

Մաքրման փուլեր	Աշխատանքային լուծույթի խտություն (ըստ պատրաստուկի), %	Աշխատանքային լուծույթի ջերմաստիճան, °C	Պահաժամ/մշակման ժամանակ, րոպե
Էնդոսկոպների և դրանց կից գործիքների թրջում՝ ամբողջությամբ ընկղմելով միջոցի աշխատանքային լուծույթի մեջ (ամբողջությամբ չընկղմվողների դեպքում՝	0.02	Առնվազն 18	20

<p>դրանց ընկղմման թույլատրված աշխատանքային մասերի) և խոռոչներն ու խողովակները լուծույթով լցնելով</p>	0.04		10
<p>Արտադրատեսակների վնասում նույն լուծույթում, որի մեջ իրականացվել է թրջումը. Գործիքներ Ճկուն էնդոսկոպներ՝ - գործիքային խողովակը մաքրում են գործիքային խողովակի մաքրման խոզանակով, - ներքին խողովակները վանում են ներարկիչով կամ էլեկտրաարտաձծիչով, - արտաքին մակերեսը վանում են գործվածքային (թանգիվե) անձեռոցիկով, Կոշտ էնդոսկոպներ՝ - յուրաքանչյուր մասը վանում են խոզանակով կամ գործվածքային (թանգիվե) անձեռոցիկով, - խողովակները վանում են ներարկիչներով</p>	<p>Թրջման փուլում օգտագործված լուծույթի խտությանը համապատասխան</p>	<p>Առնվազն 18</p>	<p>1.0 2.0 3.0 1.0 2.0 2.0</p>
<p>Պարզաջրում հոսող խմելու ջրով (խողովակները ներարկիչով կամ էլեկտրաարտաձծիչով) կամ տարայի մեջ վնասում խմելու ջրով</p>	<p>Չի նորմավորվում</p>	<p>5.0</p>	
<p>Պարզաջրում թորած ջրով (խողովակները ներարկիչով կամ էլեկտրաարտաձծիչով)</p>	<p>Չի նորմավորվում</p>	<p>2.0</p>	

Էնդոսկոպների և դրանց կից գործիքների նախամանրէագերծման կամ եզրափակիչ (ԲՄԱ-ից առաջ) մաքրման ռեժիմներ միջոցի լուծույթներով՝ մեքենայացված եղանակով՝ մասնագիտացված կայանքներում

Մաքրման փուլեր	Աշխատանքային լուծույթի խտություն (ըստ պատրաստուկի), %	Աշխատանքային լուծույթի ջերմաստիճան, °C	Պահաժամ/մշակման ժամանակ, րոպե
Էնդոսկոպների և դրանց կից գործիքների թրջում՝ ամբողջությամբ ընկղմելով միջոցի աշխատանքային լուծույթի մեջ (ամբողջությամբ չընկղմվողների դեպքում՝ դրանց ընկղմման թույլատրված աշխատանքային մասերի) և խոռոչներն ու խողովակները լուծույթով լցնելով, կայանքի աշխատանքի ռեժիմին համապատասխան	0.02 0.04	Առնվազն 18	10 5
Պարզաջրում կայանքից դուրս հոսող խմելու ջրով (խողովակները ներարկիչով կամ էլեկտրաարտաձծիչով) կամ տարայի մեջ լվացում խմելու ջրով	Չի նորմավորվում		5.0
Պարզաջրում թորած ջրով (խողովակները ներարկիչով կամ էլեկտրաարտաձծիչով)	Չի նորմավորվում		2.0

Աղյուսակ 16

Կենսաբանական թափոնների և սննդային թափոնների ախտահանման ռեժիմներ միջոցի լուծույթներով

Ախտահանման օբյեկտներ	Լուծույթի խտություն ըստ պատրաստուկի, %	Ախտահանման ժամանակ, րոպե	Ախտահանման եղանակ
Արյուն, լվացման ջրեր, այդ թվում էնդոսկոպիկ	0.1	45	Կենսաբանական նյութի խառնում միջոցի աշխատանքային լուծույթի հետ 1:2 հարաբերությամբ
	0.25	30	
	0.5	15	
Մեզ, կղանք, կղանքամիզային խառնուրդ	0.5	30	
	1.0	15	
Խորխ, էնդոտրախեալ ասպիրատ, ողնուղեղային հեղուկ, դրենաժային նյութ, փսխման զանգված	0.5	30	
	1.0	15	
Արյուն, կենսաբանական արտադրություն անաէրոբ վարակների ժամանակ	0.5	45	Ըկղմում
	1.0	30	
	1.5	15	
Ախտաբանանատոմիական թափոններ, օրգանական վիրահատական թափոններ (օրգաններ, հյուսվածքներ և այլն)	0.5	30	
	1.0	15	
Մենդային թափոններ	0.025	45	
	0.05	30	
	0.1	15	
Հիվանդի արտադրությունների տարաներ	0.05	30	Ընկղմում
	0.1	15	
	0.25	10	

Աղյուսակ 17

Օդափոխության և օդորակման համակարգերի ախտահանման և սենքերի օդի տիպի հոտերի չեզոքացման ռեժիմներ միջոցի աշխատանքային լուծույթներով

Ախտահանման օբյեկտ	Լուծույթի խտություն ըստ պատրաստուկի, %	Ախտահանման ժամանակ, րոպե	Ախտահանման եղանակ
-------------------	--	--------------------------	-------------------

Կենտրոնական և կենցաղային օդորակիչների և ընդհանուր փոխանակային օդափոխության սեկցիաներ, օդարնդունիչ և օդաբաշխիչ		0.01 0.025	15 5	Շփում կամ ոռոգում
Օդային ֆիլտրներ		0.01 0.03	30 15	Ընկղմում
Ռադիատորների վանդակաճաղեր, գլխադիրներ, կոնդենսատի կուտակիչներ		0.01 0.025	15 5	Ընկղմում
Օդատարներ		0.01 0.025	15 5	Ոռոգում
Սենքերի օդի մշակում	մանրէային վարակների (բացառությամբ տուբերկուլոզի) ժամանակ	0.01 0.025	15 5	Ցողացրում
	տուբերկուլոզի ժամանակ	0.01 0.025	20 10	
	անկային վարակների ժամանակ	0.01 0.025	15 10	
	վիրուսային վարակների ժամանակ	0.01 0.025	15 10	

## 6. ՆԱԽԱԶԳՈՒՇԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

52. Միջոցի հետ չի թույլատրվում աշխատել մինչև 18 տարեկան, ալերգիկ հիվանդություններ ունեցող և քիմիական նյութերի նկատմամբ զգայուն անձանց:

53. Բոլոր աշխատանքների ժամանակ խուսափել միջոցն աչքերի մեջ և մաշկի վրա ընկնելուց:

54. Միջոցի հետ բոլոր աշխատանքներն իրականացվում են ռետինե ձեռնոցով ձեռքերի պաշտպանությամբ:

55. Միջոցի աշխատանքային լուծույթների հետ շփման եղանակով աշխատանքները իրականացվում են պացիենտների ներկայությամբ:

56. Ոռոգման եղանակով մակերեսների մշակման ժամանակ խորհուրդ է տրվում օգտագործել անհատական պաշտպանության միջոցներ՝ շնչառական օրգանների համար՝ Ա մակնիշի պատրոնով ՌՌԻ-60Մ կամ ՌՊԳ-67 ունիվերսալ շնչադիմակներ, աչքերի համար՝ հերմետիկ ակնոց, ձեռքերի համար՝ ռետինե ձեռնոց: Ոռոգման եղանակով մշակումն իրականացնում են պացիենտների բացակայությամբ:

57. Օբյեկտները ընկղմման եղանակով (թրջման) մշակելու ժամանակ միջոցի լուծույթներով տարաները փակվում են:

58. Միջոցը պահում են դեղերից առանձին, երեխաների համար անհասանելի տեղում:

## **7. ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ**

59. Նախազգուշական միջոցառումները չպահպանելու դեպքում ոռոգման եղանակով աշխատելու ժամանակ կարող են առաջանալ վերին շնչուղիների և աչքերի գրգռվածություն:

60. Շնչառական օրգանների գրգռվածության նշանների ի հայտ գալու ժամանակ դադարեցնել աշխատանքը միջոցի հետ, տուժածին անմիջապես դուրս բերել մաքուր օդի կամ այլ սենք: Բերանն ու քթըմպանը ողողել ջրով: Անհրաժեշտության դեպքում դիմել բժշկի:

61. Միջոցը (խտանյութը) մաշկի վրա պատահականորեն ընկնելու դեպքում անմիջապես լվանալ միջոցը առատ ջրով, ապա մաշկին քսել փափկացնող քսուկ:

62. Միջոցը (խտանյութը) աչքերի մեջ լցվելու դեպքում անմիջապես աչքերը լվանալ ջրի շիթով 10 րոպեի ընթացքում և դիմել ակնաբույժի:

63. Միջոցը ստամոքսի մեջ ընկնելու դեպքում խմել մի քանի բաժակ ջուր մանրացված ակտիվացված ածուխի 10-20 հատ հաբերով և դիմել բժշկի: Ստամոքսը չլվանալ:

## **8. ՄԻՋՈՑԻ ՈՐԱԿԻ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՖԻԶԻԿԱՔԻՄԻԱԿԱՆ ԵՎ ԱՆԱԼԻՏԻԿ ՄԵԹՈՂՆԵՐ**

64. Միջոցը հսկվում է ըստ որակի հետևյալ ցուցանիշների՝ արտաքին տեսք, գույն, հոտ, միջոցի խտությունը 20°C դեպքում, ջրաձնային իոնների (pH) խտության ցուցանիշը և չորրորդային-ամոնյակային միացությունների զանգվածային բաժինը

(գումարային): Հսկվող ցուցանիշներն ու նորմերը ըստ յուրաքանչյուրի ներկայացված են սույն հրահանգի աղյուսակ 18-ում:

Աղյուսակ 18

Միջոցի որակի ցուցանիշներ

Ցուցանիշի անվանում	Նորմա
Արտաքին տեսք, գույն	Թափանցիկ բաց դեղնավուն հեղուկ
Հոտ	թույլ յուրահատուկ
Միջոցի խտություն 20°C ժամանակ, գ/սմ <sup>3</sup> ,	0.91±0.05
Միջոցի pH	8.0±0.5
ՉԱՄ զանգվածային բաժին, գումարային %	80.0-82.0

65. Արտաքին տեսքի և հոտի որոշում: Արտաքին տեսքատը որոշում են ակնադիտորեն: Դրա համար 30-32 մմ ներքին տրամագծով անգույն ապակե սրվակի մեջ միջոցը լցնում են ծավալի կիսով չափ և զննում թափանցող լույսի տակ: Հոտը գնահատում են զգայորոշումով:

66. Միջոցի խտությունը 20°C դեպքում: Միջոցի խտությունը 20°C դեպքում որոշում են արեոմետրի կամ պիկնոմետրի օգնությամբ ըստ «Քիմիական հեղուկ մթերքներ: Խտության որոշման մեթոդներ» ԳՈՍՏ 18995.1-73-ի:

67. Ջրածնային իոնների ակտիվության ցուցանիշի որոշում (pH): Միջոցի pH չափում են ըստ «Կենցաղային քիմիայի ապրանքներ: Ջրածնային իոնների ակտիվության ցուցանիշի որոշման մեթոդ» ԳՈՍՏ P 50550-93-ի:

68. ՉԱՄ զանգվածային բաժնի որոշումը.

1) Սարքավորում, ռեակտիվներ, լուծույթներ

ա. Ընդհանուր նշանակության լաբորատոր կշեռք ըստ ԳՕՍՏ 24104 2 դասի ճշտության, կշռման ամենամեծ սահմանը՝ 200 գ,

բ. Բյուրեղ 1-1-25-0.1 ըստ ԳՕՍՏ 29251,

գ. Չափիչ կուլբաներ 2-100-2 ըստ ԳՕՍՏ 1770,

դ. Կուլբա Կն-1-250-29/32 ըստ ԳՕՍՏ 25336 հղկիչ խցանով,

ե. Կաթոցիկ 4-1-1, 2-2-5 ըստ ԳՕՍՏ 29227,



զ. Գլաններ 1-25-2, 1-50-2, 1-100-2 ըստ ԳՕՍՏ 1770,

է. Նատրիումի դոդեցիլսուլֆատ ըստ ՏՊ 6-09-07-1816-93,

ը. 1-ջրային ցետիլպիրիդինի քլորիդ՝ «ՄԵՐԿ» ընկերության (Գերմանիա) ոչ պակաս քան 99% հիմնական նյութի կամ նմանատիպ որակավորման ռեակտիվի պարունակությամբ,

թ. Էոզին Ն ըստ ՏՊ 6-09-183-75,

ժ. Մեթիլենային երկնագույն ըստ ՏՊ 6-09-29-76,

ի. Քացախաթթու ըստ ԳՕՍՏ 61,

լ. Էթիլսպիրտ ռեկտիֆիկացված տեխնիկական ըստ ԳՕՍՏ 18300,

խ. Իզոպրոպիլենային սպիրտ ըստ ՏՊ 2632-015-11291058-95,

ծ. Քլորոֆորմ ըստ ԳՕՍՏ 20015,

կ. Ծծմբաթթու ըստ ԳՕՍՏ 4204,

հ. Թորած ջուր ըստ ԳՕՍՏ 6709:

2) Հետազոտության նախապատրաստում.

ա. Նատրիումի դոդեցիլսուլֆատի 0.004 ն. ջրային լուծույթի պատրաստում. 100 սմ<sup>3</sup> տարողությամբ չափիչ կոլբայում 0.115 գ նատրիումի դոդեցիլսուլֆատը լուծում են թորած ջրում՝ ջուրն ավելացնելով հասցնում մինչև նիշը:

բ. Ցետիլպիրիդինիումի քլորիդի 0.004 ն. ջրային լուծույթի պատրաստում. 100 սմ<sup>3</sup> տարողությամբ չափիչ կոլբայում 0.143 գ 1-ջրային քլորիդի ցետիլպիրիդինը լուծում են թորած ջրում՝ ավելացնելով ջուր մինչև նշանին հասցնելը:

գ. Խառը ինդիկատորի պատրաստում. Լուծույթ 1՝ չափիչ գլանում 0.11 գ H էոզինը լուծում են 2 սմ<sup>3</sup> ջրում, ավելացնում են 0.5 սմ<sup>3</sup> քացախաթթու, ծավալը էթիլ կամ իզոպրոպիլենային սպիրտով հասցնում են մինչև 40 սմ<sup>3</sup> և խառնում են: Լուծույթ 2՝ 0.008 գ երկնագույն մեթիլենը լուծում են 17 սմ<sup>3</sup> ջրում և ոչ մեծ բաժիններով ավելացնում են 3.0 սմ<sup>3</sup> կոնցետրացված ծծմբաթթու, խառնում և հովացնում են: Խառը ինդիկատորի լուծույթը պատրաստում են խառնելով 1 և 2 լուծույթները 4:1 ծավալային հարաբերակցությամբ՝ երոսյա ժամկետի ընթացքում օգտագործման համար անհրաժեշտ քանակներով: Ստացված լուծույթը պահում են մուգ ապակուց սրվակում ոչ ավելի, քան՝ 3 օր:

դ. Նատրիումի դոդեցիլսուլֆատի լուծույթի շտկման գործակցի որոշում. շտկման գործակիցը որոշում են 0.004 ն. նատրիումի դոդեցիլսուլֆատի լուծույթը քլորիդի

ցետիլպիրիդինի լուծույթով երկփուլային տիտրելով: Դոդեցիլսուլֆատի 10 սմ<sup>3</sup> լուծույթին ավելացնում են 15 սմ<sup>3</sup> քլորոֆորմ, 2 սմ<sup>3</sup> խառը ինդիկատորի լուծույթ և 30 սմ<sup>3</sup> ջուր: Խցանը փակում և թափահարում են: Կոլբայի պարունակությունը տիտրում են քլորիդի ցետիլպիրիդինի լուծույթով, ինտենսիվ թափահարելով փակ կոլբայում, մինչև ստորին քլորոֆորմային շերտի կապույտ գունավորումը մանուշակագույն-վարդագույնի փոխակերպվելը:

ե. Հետազոտության իրականացում. Մինչև 0.0002 գ ճշտությամբ վերցրած հետազոտության ենթարկվող միջոցի 0.15 մինչև 0.25 գ կշռուկը, քանակապես տեղափոխում են 100 սմ<sup>3</sup> ծավալով չափիչ կոլբայի մեջ և ծավալը թորած ջրով հասցնում են մինչև նշանը: Կիպ խցանով կոնաձև կոլբայի մեջ ավելացնում են նատրիումի դոդեցիլսուլֆատի 5 սմ<sup>3</sup> լուծույթ, ավելացնում են 15 սմ<sup>3</sup> քլորոֆորմ, 2 սմ<sup>3</sup> խառը ինդիկատոր և 30 սմ<sup>3</sup> թորած ջուր: Ստացված երկփուլային համակարգը տիտրում են միջոցի պատրաստված լուծույթով թափահարելով փակ կոլբայում՝ մինչև ստորին քլորոֆորմային շերտի կապույտ գունավորումը մանուշակագույն-վարդագույնի փոխակերպվելը:

3) Արդյունքների մշակում. ՉԱՄ (X) զանգվածային բաժինը տոկոսներով հաշվարկում են հետևյալ բանաձևով՝

$$X=(0.00154 \times V \times K \times 100) \times 100\% / (m \times V_1)$$

որտեղ 0.00154 – ՉԱՄ զանգվածն է, որը համապատասխանում է ճշգրիտ C խտության նատրիումի դոդեցիլսուլֆատի 1 սմ<sup>3</sup> լուծույթին (C<sub>12</sub>H<sub>25</sub>SO<sub>4</sub>Na)=0.004 մոլ/դմ<sup>3</sup> (0.004 ն.), գ

V - C խտության նատրիումի դոդեցիլսուլֆատի տիտրվող լուծույթի (C<sub>12</sub>H<sub>25</sub>SO<sub>4</sub>Na)=0.004 մոլ/դմ<sup>3</sup> (0.004 ն.) ծավալն է, որը հավասար է 5 սմ<sup>3</sup>,

K - C խտության նատրիումի դոդեցիլսուլֆատի լուծույթի (C<sub>12</sub>H<sub>25</sub>SO<sub>4</sub>Na)=0.004 մոլ/դմ<sup>3</sup> (0.004 ն.) շտկման գործակիցն է,

100 - միջոցի պատրաստի լուծույթի ծավալն է,

m – հետազոտության ենթարկվող նմուշի զանգվածը, գ,

V<sub>1</sub> – տիտրման վրա ծախսված միջոցի լուծույթի ծավալն է, սմ<sup>3</sup>:

Որպես հետազոտության արդյունք ընդունում են երեք որոշվածների թվաբանական միջինը, որոնց միջև բացարձակ չհամընկնումը չի գերազանցում թույլատրելին, որը

հավասար է 1.0%: Թույլատրվում է անալիզի արդյունքի  $\pm 3\%$  հարաբերական գումարային սխալանքը 0.95 հավաստի հավանականության դեպքում:

## 9. ՏԵՂԱՓՈԽՈՒՄ, ՊԱՀՊԱՆՈՒՄ ԵՎ ՓԱԹԵԹԱՎՈՐՈՒՄ

69. Միջոցը տեղափոխում են տրանսպորտի ցանկացած տեսակով փակ տրանսպորտային միջոցներով՝ տրանսպորտի տվյալ տեսակի համար գործող բեռների տեղափոխման կանոններին համապատասխան:

70. Միջոցը պահում են պահեստում արտադրող-ընկերության փաթեթավորման մեջ: Պահպանման ջերմաստիճանը  $-40^{\circ}\text{C}$  մինչև  $+35^{\circ}\text{C}$ : Չի թույլատրվում պահել միջոցը դեղամիջոցների հետ միասին:

71. Լուծույթի պատահական թափվելու դեպքում օգտագործել անհատական պաշտպանության միջոցներ շնչառական օրգանների համար՝ ՌՊԳ-67 կամ ՌՈՒ-60Մ տիպի Ա մակնիշի պատրոնով ունիվերսալ շնչադիմակներ, աչքերի համար՝ հերմետիկ ակնոց, ձեռքերի համար՝ ռետինե ձեռնոց:

72. Թափված միջոցը մաքրելիս անհրաժեշտ է ադսորբել այն՝ հեղուկը պահող նյութով (ավազ, սիլիկագել), իսկ մնացորդները լվանալ ջրի առատ քանակությամբ: Կոյուղու համակարգ միջոցը լցնել միայն նոսրացված վիճակում: Թույլ չտալ, որ չնոսրացված միջոցը թափվի կոյուղի կամ մակերեսային կամ ստորերկրյա ջրերի մեջ:

73. Միջոցը չափաձրարված է 0.1 լ, 1 լ տարողությամբ պոլիմերային շշերում, 3լ, 5լ, 10 լ, 20լ տարողությամբ կանխտրներում և 50լ, 100լ, 200 լ տարողությամբ տակառներում:

Հավելված 1ա

Բնակելի, վարչական և հասարակական շենքերի աղբահեռացնող համակարգերի  
ախտահանում, լվացում և դեզոդորացում

1. Աղբատարի ախտահանումից առաջ բոլոր հարկերում փակում են աղբընդունիչ փականները, դրանց վրա տեղադրում մաքրման, լվացման, ախտահանման և աղբատարով ժամանակավորապես օգտագործման արգելման մասին նախազգուշացնող գրառմամբ վահանակ:

2. Դրանից հետո աղբատարի բնից, աղբընդունիչ խցիկից հեռացնում են աղբի մնացորդներն ու իրականացնում են աղբատարի բնի մաքրում բեռով խոզանակային հանգույցն իջեցնելով ու բարձրացնելով, ոչ պակաս քան 3 ցիկլ: Տվյալ գործառնությունն իրականացվում է առանց ջուրն ու ախտահանող միջոցի լուծույթը աղբատարի բուն լցնելու:

3. Ապա լվանում են աղբատարը, օղակային ցնցուղի օգնությամբ աղբատարի բնի ներքին մակերեսի վրա տաք ջուրն անընդհատ լցնելով՝ հանգույցն իջեցնելով ու բարձրացնելով: Անհրաժեշտ է աղբատարի բունը լվանալ ոչ պակաս քան լվացման 4 ցիկլով:

4. Աղբատարի բնի ախտահանումն անց է կացվում այն մաքրելուց և լվանալուց հետո՝ միջոցի աշխատանքային լուծույթը լցնելով բնի ներքին մակերեսին և միաժամանակ իջեցնելով (բարձրացնելով) խոզանակային հանգույցը: 0.1% լուծույթով ախտանհման դեպքում պահաժամը կազմում է 20 րոպե, 0.2% լուծույթով՝ 10 րոպե: Միջոցի ծախսի նորման կազմում է 150-300 մլ/մ<sup>2</sup>, աշխատանքային լուծույթի սկզբնական ջերմաստիճանը 30-50°C: Կատարել ոչ պակաս քան 2 ցիկլ:

5. Միջոցի աշխատանքային լուծույթի պատրաստումը պետք է իրականացվում է հատուկ սարքով, որը մտնում է մաքրման, լվացման և ախտահանման մեխանիզմի կազմի մեջ:

6. Միջոցը աղբատարի բնի վրա ազդելու ժամանակի ավարտին այն չորացվում է բնական կամ հարկադիր օդափոխման օգնությամբ (գործողությունից հետո աղբատարի բունը պետք է չոր լինի):

7. Աղբատարի բնի մաքրումից, լվացումից, ախտահանումից հետո սկսում են աղբընդունիչ խցիկի, բեռնող փականների, աղբահեռացնող սայլակների, աղբահավաքների (կոնտեյներների) և դրանց հարթակների մաքրումը, լվացումն ու ախտահանումը: Աղբընդունիչ խցիկի, բեռնող փականների, աղբահավաքների (կոնտեյներների) և դրանց հարթակների ախտահանումը ներառում է՝

1) ախտահանող միջոցի աշխատանքային լուծույթով աղբահավաքող խցիկի պատերի, հատակի և ձգոցի ոռոգումը,

2) բեռնող փականի, աղբահավաքների (կոնտեյներների) ներքին և արտաքին մակերեսների մշակումը (դրանք աղտոտվածություններից նախապես մաքրում են),

- 3) հարթակների մակերեսների ոռոգումը, որոնց վրա տեղադրված են աղբահավաքները (կոնտեյներները) և դրանց պատնեշները:
- 4) Աղբահեռացման համակարգի նշված տարրերի ախտահանումն իրականացվում է ոռոգման եղանակով միջոցի 0.1% լուծույթով, պահաժամը 20 րոպե կամ միջոցի 0.2 % լուծույթով, պահաժամը՝ 10 րոպե: Միջոցի ծախսի նորման կազմում է 150-300 մլ/մ<sup>2</sup>:
8. Ամռանը մետաղական աղբահավաքների (կոնտեյներների) ախտահանումը իրականացվում է 10 օրը մեկ անգամ՝ աղբի անհերթափոխային հեռացման համակարգի դեպքում, և կոնտեյների յուրաքանչյուր դատարկումից հետո պինդ կենցաղային թափոնների հեռացման հերթափոխային համակարգով:
9. Հավաքվող գործիքակազմը (խոզանակները, ավելները, հատակի փայտերը և այլն) աշխատանքի ավարտին ընկղմում են միջոցի լուծույթի մեջ: Նյութերը (լաթեր) 15 րոպետով թրջում են միջոցի 0.05 % լուծույթում, միջոցի 0.1% լուծույթում՝ 10 րոպետով: Ախտահանման պահաժամից հետո պարզաջրում են:

Հավելված 1բ

Ավտոնոմ և շարժական զուգարանների կուտակային բաքերի պարունակության կոնսերվացիան և ախտահանումը: Ավտոնոմ և շարժական զուգարանների մակերեսների ախտահանում, լվացում և դեզոդորացում

1. Միջոցով ավտոնոմ և շարժական զուգարանների կուտակային բաքերի պարունակության ախտահանում.
- 1) Ավտոնոմ և մոբիլ զուգարանների լիցքավորման ու մաքրման գործողությունները իրականացնում են զուգարանի տվյալ տեսակի համար տեխնիկական սպասարկման գործող ձեռնարկներին և կանոնակարգերին համապատասխան:
- 2) Միջոցի աշխատանքային լուծույթը պատրաստվում է առանձին տարայում, որից այն վերցնում են հատուկ ավտոտրանսպորտի ցիստերների լիցքավորման համար, կամ տեղում զուգարանի բաքում այն լիցքավորելիս՝ անմիջականորեն օգտագործելու համար:
- 3) Աշխատանքային լուծույթի պատրաստման համար միջոցի անհրաժեշտ քանակը լցնում են որոշակի քանակի ջրի մեջ և խառնում: Լուծույթների պատրաստման

հարմարության համար կարող են կիրառվել տարբեր տեսակների դոզավորող համակարգեր:

4) Աշխատանքային լուծույթով բաքերի լիցքավորումը իրականացվում է ինչպես ձեռքով, այնպես էլ հատուկ ավտոմեքենաներով: Լիցքավորման տեխնոլոգիան ու միջոցը նախատեսված են տվյալ տեսակի համար տեխնիկական սպասարկման գործող ձեռնարկներով և կանոնակարգերով:

5) Թափոններով լցնումը չպետք է գերազանցի հավաքող բաքի ընդհանուր ծավալի 75%-ը, 21 և 12 լ ծավալով ամառանոցային բիոզուգարանների համար՝ ոչ ավելի քան 90%: Հավաքող բաքերի պարունակության ախտահանման համար կիրառվում է միջոցի 1% կամ 2% լուծույթ: Լցվող լուծույթի քանակը և թափոնների ծավալը պետք է լինի 1:10 հարաբերությամբ: Այդպիսի հարաբերությամբ լուծույթը բաքի մեջ լցնելուց հետո թափոնների ախտահանումը ապահովվում է համապատասխանաբար 30 կամ 15 րոպեից հետո (ախտահանման պահաժամ):

6) Բաքերից կղանքային զանգվածի հեռացումն իրականացվում է ասենիզացիոն մեքենայով ոչ շուտ, քան միջոցի համապատասխանաբար 1% կամ 2% աշխատանքային լուծույթ լցնելուց 30 կամ 15 րոպե հետո:

7) Սույն հրահանգի Աղյուսակ 19-ում ներկայացված են միջոցի և ջրի հաշվարկային քանակները, որոնք անհրաժեշտ են անմիջականորեն զուգարանի բաքում աշխատանքային լուծույթի պատրաստման համար՝ կախված բաքի ծավալից:

Աղյուսակ 19

Կուտակիչ բաքերի պարունակության ախտահանման համար կուտակիչ բաքում

միջոցի լուծույթների պատրաստում

Բաքի ծավալ, լ	Միջոցի և ջրի քանակը, որն անհրաժեշտ է աշխատանքային լուծույթի պատրաստման համար			
	1%		2%	
	միջոց, մլ	ջուր, լ	միջոց, մլ	ջուր, լ
300	220	22	440	21,5
250	190	18,5	380	18,5
200	150	14,5	300	14,5

150	110	11	220	11
100	80	7,5	160	7,5
50	30	3,5	60	3,5
21	15	1,5	30	1,5
12	10	0,8	20	0,8

2. Արտաթորման մնացորդների ախտահանում և կուտակիչ բաքերի լվացում.

1) Կուտակիչ բաքերը դատարկելուց հետո իրականացնում են կղանքա-միզային խառնուրդի մնացորդների ախտահանում ու հեռացում և բաքերի արտաքին և ներքին պատերի լվացում:

2) Ախտահանումից առաջ կուտակիչ բաքերից դուրս են մղում պարունակությունը, բաքի մեջ լցնում են միջոց, ապա ավելացնում ջուր՝ մինչև բաքի ծավալը լրանա: Ստացված լուծույթը պահում են բաքում կղանքա-միզային խառնուրդի մնացորդային քանակի ախտահանման համար անհրաժեշտ ժամանակի ընթացքում, ապա լուծույթը թափվում է կոյուղի: Ավելի արդյունավետ մաքրման համար նպատակահարմար է աշխատած լուծույթը թափվելուց հետո բաքերը ջրով լվանալ: Սույն հրահանգի Աղյուսակ 20-ում ներկայացված են միջոցի հաշվարկային քանակները՝ կախված բաքի ծավալից և աղտոտվածության աստիճանից:

Աղյուսակ 20

Կուտակիչ բաքերում անմիջականորեն պատրաստված աշխատանքային լուծույթներով կղանքա-միզային խառնուրդի մնացորդային քանակների ախտահանման ռեժիմներ

Բաքի ծավալ, լ	Աշխատանքային լուծույթի խտություն, %	Միջոցի քանակ, մլ	Ախտահանման ժամանակ, րոպե
2% և ավելի կղանքա-միզային խառնուրդի մնացորդներ պարունակող բաքեր			
300	0,05	150	40
300	0,1	300	20
250	0,05	125	40
250	0,1	250	20
100	0,05	50	40
100	0,1	100	20

50	0,05	25	40
50	0,1	50	20
21	0,05	10	40
21	0,1	21	20
12	0,05	6	40
12	0,1	12	20
2% պակաս կղանքա-միզային խառնուրդի մնացորդներ պարունակող բաքեր			
300	0,025	75	40
300	0,5	150	20
250	0,025	60	40
250	0,5	120	20
100	0,025	25	40
100	0,5	50	20
50	0,025	12	40
50	0,5	25	20
21	0,025	5	40
21	0,5	10	20
12	0,025	3	40
12	0,5	6	20

3) Բաքերը լվանում են ոռոգման եղանակով ռետինե խողովակի օգնությամբ միջոցի 0.1% պատրաստի լուծույթով, որը տրվում է առանձին տարայից՝ 150-300 մլ աշխատանքային լուծույթը 1 մ<sup>2</sup> հաշվարկով:

4) Բաքերի արտաքին մակերեսը, ավտոնոմ զուգարանների խցիկների մակերեսները մշակում են միջոցի 0.5% կամ 1% լուծույթով խոզանակով կամ լաթիով: Ախտահանման պահաժամը կազմում է 10 և 5 րոպե համապատասխանաբար:

5) Կենցաղային (ամառանոցային) կենսազուգարանների լվացումը, ախտահանումն ու դեզոդորացումը իրականացնում են կուտակիչ բաքի յուրաքանչյուր դատարկումից հետո և երկարատև պահպանումից առաջ: Բաքերի մակերեսները մշակում են շփման կամ ոռոգման եղանակներով՝ միջոցի 0.5% կամ 1% լուծույթով և պահում են համապատասխանաբար 10 կամ 5 րոպե:

6) Ավտոնոմ զուգարանների խցիկների մակերեսները, դռների բռնակները, ջրթող մեխանիզմները և այլն, մշակում են միջոցի 0.05% լուծույթով, պահաժամը 10 րոպե կամ 0.1% լուծույթով, պահաժամը՝ 5 րոպե:



3. Թափոնների կոնսերվացիայի համար միջոցի կիրառում. Թափոնների կոնսերվացիայի համար զուգարանի մաքուր կուտակիչ բաքի մեջ այն շահագործելուց առաջ լցնում են միջոցի 5 մլ խտանյութ և 0.5 ջուր բաքի ծավալի յուրաքանչյուր 10 լ համար՝ սույն հրահանգի աղյուսակ 21-ին համապատասխան: Թափոններով բաքի ծավալի 75% լցվելուց հետո բաքը դատարկում են և ախտահանում տվյալ Հավելվածի 1 համապատասխան:

Աղյուսակ 21

Թափոնների կոնսերվացիայի համար լուծույթների պատրաստում

Բաքի ծավալ, լ	12	21	50	100	150	200	250	300
Միջոցի քանակ, մլ	5	10	25	50	75	100	125	150
Ջրի քանակ, լ	0,5	1,0	2,5	5	7,5	10	12,5	15

4. Կենսազուգարանի ջրթող բաքի լիցքավորումը, արտաթորանքների դեզոդորացումն ու զուգարանակոնքի մակերեսի ախտահանումը ջրթողումից հետո.

1) Միջոցի ջրթող բաքից տրվող աշխատանքային լուծույթներով զուգարանակոնքերի մակերեսների ախտահանումն ու արտաթորանքների դեզոդորացումը իրականացվում է ախտահանիչի 0.05% աշխատանքային լուծույթով:

2) Աշխատանքային լուծույթ պատրաստելու համար ջրթող բաքի մեջ լցնում են միջոցը բաքի ծավալին համապատասխանող քանակով, ապա ավելացնում են ջուր մինչև բաքը լցվի: Ջրթող աշխատանքային լուծույթների պատրաստման համար հաշվարկները ներկայացված են սույն հրահանգի աղյուսակ 22-ում:

Աղյուսակ 22

Միջոցի աշխատանքային լուծույթների պատրաստում կղանքա-միզային խառնուրդի ջրով հեռացման համար

Բաքի ծավալ, լ	Աշխատանքային լուծույթի խտություն, %	Միջոցի քանակ, մլ
---------------	-------------------------------------	------------------

50	0,05	25
25	0,05	12,5
15	0,05	7,5
10	0,05	5

Ուշադրություն: Արդյունավետության նվազեցումից խուսափելու համար միջոցը չխառնել կենցաղային լվացող միջոցների և օճառի հետ: